

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 228

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 23-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor, torek 8. oktobra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujca 30 din.
POSTNI ČEKOVNI RAČUN: 11.409

Cena
din 1.—

Anglija je doživela najburnejšo noč

V noči od včeraj na danes so nemška letala neprenehoma napadala London in druga angleška mesta — Angleška letala so pa med tem obmetavala z bombami nemška mesta in kraje, ki so jih Nemci zasedli na zahodu — Izvršen je bil tudi nov napad na nemško prestolnico

LONDON, 8. oktobra. CPC. Po soglasni sodbi je bila pretekla noč najbolj burna od vseh, kar jih je je doživela Anglija v dosednji letalski vojni med Anglijo in Nemčijo. Nemška letala so napadala London in druga angleška mesta vso noč od večera do jutra in alarma v Londonu sploh ni hotelo biti konca. Pa tudi obramba je bila intenzivirana. Povzročena škoda še ni v celoti precejena, vendar izjavljajo na uradnem meštu, da je manjša, kakor bi bilo po tako burni noči pričakovati. Kakor pravi angleško uradno poročilo, so pa tudi angleški bombniki izvršili vrsto napadov na nemške in po Nemcih zasedene kraje ter tudi na Berlin.

Nemška in angleška vojna poročila

VČERAJSNJE NEMŠKO POROČILO
BERLIN, 8. oktobra. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: V noči med 6. in 7. oktobrom so nemške letalske sile navzlic slabemu vremenu izvedle uspešne napade na London in južno Anglijo. V Londonu je bilo opaziti močne eksplozije, in zelo obsežne požare. Razen tega je bil zadet tudi en vodovodni rezervoar. Posamezna letala so izvedla napade na južno Anglijo, kjer so uničila razne lope in industrijske naprave, železniške proge in železniške postaje. Bombardirala so uspešno tudi letališča in so tam uničila tudi več letal. Končno so naša letala južno od Londona bombardirala vojaška taborišča. V pristanišču ob Temzi so nastale eksplozije in požari. Letala so napadla

tudi pristanišča v južni in jugovzhodni Angliji. Zaradi slabega vremena včeraj ni prišlo do letalskih spopadov.

Ob zahodni danski obali so sovražnikova letala poskušala napasti dva nemška patrolna čolna. Pri tej priliki je bilo zbito eno sovražnikovo letalo, ostala pa so se morala vrniti. Pri včerajšnjih napadih na vojaške naprave v južni Angliji sta se posebno izkazala poročnika Braun in Kien ter narednik Wolf.

DANAŠNJE ANGLEŠKO POROČILO

LONDON, 8. oktobra. Reuter. London je imel v noči od ponedeljka na torek najdaljši alarm, od kar trajajo nemški zračni napadi na Anglijo. Sovražna letala, ki so se javljala nad Anglijo v veliki množini, po večini pa v skupinah po

tri ali pet skupaj, so odvrгла nad Londonom v veliki naglici večje število bomb. Obzorje je razsvetlil močan sij reflektorjev, a oglušujoče salve protiletalskih baterij so prisilile nasprotnika, da se je naglo umaknil, še preden so posegle v boj angleška letala. Protiletalske baterije so se izkazale kot zelo aktivne in uspešne. Kakor javljajo iz 10. okrajev mesta, škoda, ki so jo povzročili sovražni bombniki v prvih urah napada, ni posebno velika. Tu tudi ni bilo človeških žrtev. Istočasno kakor nad Londonom samim, so se vrstili napadi sovražnih bombnikov na okolico. Napad je bil zelo obsežen, zajel je London, vse kraje tja k Liverpoolu, severozahodno in severovzhodno Anglijo, škotsko ter južnovzhodne dele otoka, dalje Walles in mesta ob obali. Porušena je neka semenogojška tovarna, po mestih je škoda manjša, ponesrečenih tudi ni veliko. V teku ponedeljka je bilo uničenih 27 sovražnih letal.

ANGLEŠKI LETALSKI NAPADI

LONDON, 8. okt. Reuter. V noči od ponedeljka na torek je bila skoro vsa Anglija, od južnih obal do Škotske cilj sovražnih zračnih napadov. Povsod so protiletalske baterije s pomočjo reflektorjev

poseglo zelo uspešno v boj in preganjale sovražnika. Angleške letalske sile so se dvignile nad Nemčijo ter bombardirale vse vojaške objekte v berlinskem okrožju in razna komunikacijska sredstva v okolici. Letala so odvrгла veliko število bomb v vsa pristanišča ob Kanalu in razdejala naprave v po Nemcih zasedenem zaledju.

NOV NAPAD TUDI NA BERLIN

LONDON, 8. okt. Reuter. Angleški bombniki so napadli nemško prestolnico in odvrgli zažigalne ter močno eksplozivne bombe posebne konstrukcije. Poškodovanih je več skladišč in drugih naprav v mestu. Eno letalo se ni vrnilo.

STRELJANJE ČEZ KANAL

LONDON, 8. okt. Reuter. Angleški daljnostrelni topovi so včeraj začeli odgovarjati na nemško obstreljevanje pri Doverju. Baterije, zakopane ob obali, so pošiljale težke granate s posebno eksplozivnim učinkom direktno na cilje, več milij globoko v zaledje francoske obale. Posebno vidni so bili učinki granat v notranjost obale za Boulogneom. Zar ob eksploziji projektilov je bil viden do angleške obale.

Amerika ne bo izbegnila vojni

Politiki in vojaki se ne vprašujejo več, ali bodo USA šle v vojno, ampak samo še, kdaj bodo šle? - Rooseveltova ponovna izvolitev je več ko zagotovljena

WASHINGTON, 8. okt. ZPV. Na vprašanje, kaj bo storila Amerika, odgovarja diplomatski dopisnik »New York Times«, ki je znan po svojih tesnih zvezah z Rooseveltom, sledeče: Opaža se, da se vedno bolj bliža trenutek, ko se bodo morale USA odločiti za energičnejšo intervencijo v sedanji svetovni vojni, in to prepričanje tudi v Washingtonu stalno narašča. Med vodilnimi politiki in vojaki ni več vprašanja da ali ne, ampak samo še kdaj? Mnogi celo mislijo, da USA itak že predložijo čakajo s svojo intervencijo, ker bi energičnejši koraki gotovo ugodno uplivali na nadaljnji potek vojne. Drugi prav tako mislijo, da je za USA neizogibno, da bodo potegnjene v svetovni požar sedanje vojne, kar pa ne bo rodilo nič drugega kakor nesrečo in razočaranje. Po mnenju dopisnika obstajajo 4.

možnosti. 1. Odkrita pomoč Angliji. 2. Skupen naštup samo na Daljnem vzhodu. 3. ukinitve nevtralnosti, kolikor se tiče Anglije, in 4. pridobivanje nadaljnjih pomorskih in letalskih oporišč in čakanje.

WASHINGTON, 8. oktobra. United Press. Dasi morejo do 5. novembra nastati še nepričakovane spremembe v volivnem položaju, se vendar vsi politični opazovalci strinjajo v prepričanju, da ima Roosevelt tako rekoč že v žepu tudi svojo tretjo izvolitev za predsednika USA. V Rooseveltovi pisalni mizi leži zapečaten kuverta, ki vsebuje njegove prognoze. To kuverta bo odprl ob navzočnosti zastopnikov tiska takoj po volitvah. Willkievi izgledi, ki so bili v začetku volivne agitacije po splošni sodbi dobri, so se v zadnjem času stalno slabšali. V zadnjih tednih hje nastala velika sprememba. Poli-

tični opazovalci jo pripisujejo mednarodnemu položaju. Velika večina volivcev je prišla do prepričanja, »da ne bi bilo pametno sredi reke menjati konjev«. Tudi velika večina delavstva je zadovoljna z new dealom in ne bi želela izgubiti one koristi, ki jih je dobila od Roosevelta. Willkie je razen tega dajal nasprotujoče si obljube in izraza neopravičene kritike Rooseveltovega delovanja, s čemer se je močno diskreditiral pred mnogimi volivci. Ako je mogoče verjeti stavam, potem je Rooseveltova izvolitev zagotovljena v razmerju 4:1.

NEW YORK, 8. oktobra. DNB. V vseh mestih USA so začeli s popisovanjem državljanov, ki imajo volivno pravico pri izbiranju novega predsednika. V teku včerajšnjega dne se je vpisalo v imenike New Yorka na tisoče volivcev.

Francija ne sme

vrniti letal

VICHY, 8. okt. Reuter. Francoska vlada je izjavila, da ne more vrniti USA letala, ki jih ima na króvu nosilec avionov »Bearn«, ker so bila ta vključena v pogodbo premirja. Sumer Welles je nato dejal, da Francija ni uporabljala svojega večnega materiala proti zahodni hemisferi.

TUJE LITALO NAD GIBALTARJEM

MADRID, 8. oktobra. DNB. Nad Gibraltarjem je letel včeraj neki tuj bombnik, ki pa ni odvrgl bomb. Protiletalske baterije so ga pregnale.

KENNEDY

poslanik USA v Londonu, na katerega prošnjo je angleška vlada, po vesteh iz

Japonci na strani Siama

RIM, 8. oktobra. ZPV. Italijanski tisk poroča iz Šanghaja, da je nastala nova poostreitev odnošajev med francosko Indokino in med Siamom. Nastali so tudi že prvi mejni incidenti. Slamska vlada je prekinila vse diplomatske razgovore s francosko vlado v Vichyju in zahtevala, da ji Indokina takoj in brezpogojno izroči vse ozemlje Lubanga in Košanga, ki je bilo l. 1893, odtrgano od Siama in priključeno Anamu (delu Indokine). Japonci podpirajo zahtevo Siama, ki bi utegnil s svojimi 15 milijoni prebivalcev odigrati važno vlogo nasproti angleškim posestim na Tihem in Indijskem oceanu.

VICHY, 8. okt. Havas. Vlada Tajlanda

(Siama) je zaprosila francosko vlado, naj se sestavi posebna komisija, ki bo preiskala vzroke obmejnih incidentov. Francoska vlada je na predlog pristala.

WASHINGTON, 8. okt. Cordell Hull je izjavil, da je vlada ustavila dobavo letal Siamu. Trgovinski sporazum med Brazilijo in Argentino ni v skladu s trgovinsko politiko USA. Dokler ne bo proučil vseh podrobnosti tega sporazuma, ne bo dal končne izjave.

Borza. Devize: C u r i h, 8. X. Beograd 10, Pariz 9.97½, London 17.05, Newyork 4.32, Milan 21.87½, Berlin 173.50, Budimpešta 85.

Razkroj madžarske vladne stranke

BUDIMPEŠTA, 8. oktobra. DNB. Na kratkem zasedanju vlade je bilo sporočeno, da sta izstopila iz vladne stranke bivši ministrske predsednik Imredy in bivši minister za gornjo Madžarsko, Jaros. Zdaj napovedujejo izstop iz vladne skupine še sedem drugih poslancev, med njimi je bivši trgovinski minister Kunder. Pristaši Imredyja računajo, da bo pokazalo vladi hrbet še nadaljnjih 13 poslancev.

POPOV PRI PREDSEDNIKU VLADE

SOFIJA, 8. okt. DNB. Predsednik vlade je sprejel guvernerja Dobrudže, generala Popova.

Berlina, dala na razpoložgo poseben parnik za prevoz zadnjih Američanov iz Londona v New York.

Transporti nemških čet v Romunijo

Po eni verziji naj bi zaščitile petrolejske vrelce, po drugi pa varnost Romunije — Na poti so baje tudi že italijanske čete — Interesantne informacije iz Berlina o evropskem jugovzhodu, ki naj bi bil važnejši kakor vsa druga vprašanja

WASHINGTON, 8. okt. United Press poroča iz Bukarešte, da je njen dopisnik sam videl prihod štirih vlakov nemških čet v polni bojni opremi. Na vprašanje v mednarodnih krogih je izvedel, da je na poti v Romunijo še več nemških čet. Na vprašanje, kakšen namen ima to dovažanje nemške vojske, je dobil dopisnik »United Press« v odgovor, da gre za okupacijo izvirkov petroleja v Ploestiju, ustja Donave in pristanišča Giurgiu, ker se Romuni boje, da bodo angleški agenti uničili izvirkove petroleja. Zaradi tega je Nemčija sama storila potrebne ukrepe, da jih zaščiti in prevzame v svoje rokenadzorstvo nad njimi in nad prometom. Vse nemške čete so zaenkrat nastanjene v bukareštanskih vojašnicah, katere so romunski vojak izpraznili in se umaknili v okolico prestolnice. Neka poznejša vest istega dopisnika, pa trdi, da je del nemških čet že odšel na mejo. Iz Rima poroča dalje ista agencija, da so tudi italijanske čete na poti v Romunijo. V Berlinu so prvotno vse vesti o nemških četah v Romuniji demantirali, so jih pa pozneje potrdili.

Zanimive informacije iz Berlina

BERLIN, 8. oktobra. ZPV. Včeraj so v uradnih krogih na Wilherlstrasse potrdili, da obstaja možnost, da so nemške čete prispele v Romunijo, ali pa so vsaj na poti, da nudijo stvarno garancijo za romunsko nevtralnost in varnost. Kakor je znano, je dobila Romunija ob priliki dunajske razsodbe garancijo Nemčije in Italije in bi sedanja akcija Nemčija torej pomenila uresničenje formalnega dogovora. V krogih mednarodnega tiska se vprašujejo, ali ne pomeni to, da se čuti Romunija ogrožena? Izstop Romunije iz Balkanske zveze in sedanji prihod nemških čet v Romunijo dokazuje, da je Nemčija dobila razen v Slovaški, Madžarski in Bolgariji dominanten politični in vojaški položaj tudi v Romuniji in tako prosto pot do Črnega morja in bližine Carigrada. Mimo tega naglašajo v Berlinu, da nemške garancije niso samo formalne, ampak tudi praktične in da je v tem treba iskati vzrok nove politike nasproti Romuniji, ki pomeni samo razširitev področja miru in nevtralnosti. V krogih mednarodnega tiska pa zopet menijo, da je pošiljatev nemških čet v Romunijo bila sklenjena na Brennerju v zvezi z ostalimi vprašanji, ki niso še znana ali katerih posledki se še niso pojavili. Pri tem naglašajo tudi, da je vprašanje Romunije samo ena izmed etap nadaljnjega izgrajevanja boljših pozicij držav osi na vseh odsekih evropskega kontinenta.

»Hamburger Fremdenblatt« je pisal ob priliki brennerskega sestanka, da Anglija ne more predvidevati, kje bo padel prihodnji udarec Nemčije in Italije in kakšnih metod, časov in brzin se bodo te akcije poslužile. Med tem ko tipa Anglija po temi, imata sili osi trdno določena pota in cilje. »Essener Nationalzeitung«, ki stoji v bližini maršala Goeringa, se obrača na one države, ki še vedno nočejo upoštevati novega političnega re-

Egipt ustavil dobavo bombaža Japonski

TOKIO, 8. okt. DNB. Ob priliki vesti, da je Egipt prepovedal vsak nadaljnji izvoz bombaža na Japonsko, ugotavljajo japonski uvozniki bombaža, da so se že davno pripravili na to možnost in težkoče, ki bi sicer lahko nastale. Zaradi tega ta prepoved ne bo pomenila veliko. Mimo tega obstoja možnost, da zamenja egiptski bombaž bombaž iz Perua.

V ČASU, KO GROZI SVETU LAKOTA

NEW YORK, 8. okt. DNB. »New York Times« pišejo, da bo morala Kanada, ako se bo vojna nadaljevala, prihodnje leto zmanjšati posevek pšenice in drugih žit, ker bi sicer dosegel njen previšek pridelka 575 milijonov bušljev. Kanadski poljedelci že zelo resno mislijo na to, da izvedejo to omejitev in poskrbe samo za pridelok 250 milijonov bušljev žita, kar bi pomenilo komaj 35 odstotkov normalnega pridelka.

FRANCIJA ORGANIZIRA MILICO

VICHY, 8. oktobra. Havas. Vojno ministrstvo je izdalo ukaz, da ostane letnik 1938 še pod orožjem, dokler ne bo izpolnjen prostovoljski kader državne milice.

da, ki so ga uvedle Nemčija, Italija in Japonska. List je objavil članek pod naslovom »Z vsemi silami do končne zmage!« Nemški tisk je dalje pisal doslej, da nima Sovjetska zveza na Balkanu nobenih, ne teritorialnih ne političnih interesov. V tem smislu se je poslužil posebno znanega članka v »Krasnaji Zvezdi«, ki

Produkcija letal v USA in Kanadi

WASHINGTON, 8. okt. ZPV. Preds. Roosevelt je dovršil zakonski načrt, ki omogoča vladi kredit in predujme za povečanje vojne industrije. Po odobritvi tega zakona bodo dobile tovarne letal na razpolago milijonske kredite, da bodo mogle svoje obratovanje razširiti. Komisija industrije, ki služi kot posvetovalni organ, je izjavila prepričanje, da bodo decembra leta 1941 producirala Amerika

lahko najmanj 36.000 letal na leto.

TORONTO, 8. okt. Reuter. Podtarnik v letalskem ministrstvu angleške vlade javlja, da je letalska produkcija Kanade štirikrat večja, kakor je bila ob začetku vojne. Do kraja leta se bo produkcija še trikrat povečala. Sorazmerno s številom prebivalstva producira zdaj Kanada prav toliko letal kakor USA.

Italija za nadaljevanje vojne

RIM, 8. okt. Stefani. Vsi listi posvečajo prve strani obisku Mussolinija pri severni italijanski armadi v dolini Pada. Tisk posebno naglašava veliko važnost motoriziranih oddelkov edince »Torino«. — Mussolini je naglasil svoje veliko zadovoljstvo po mimohodu čet in izjavil, da lahko država mirno gleda v bodočnost, naslanjajoč se na vojsko, ki bo premagala vse zapreke, če bo to treba.

RIM, 8. okt. Stefani. Te dni se prirejajo v Padovi velike manifestacije, katerih krona bo demonstracija mladine, znana pod nazivom »Pohod mladine«. Mladina bo marširala 80 km daleč, iz Ligurije v Benetke. Pohoda se bo udeležilo več

Italija se ne vojskuje proti Egiptu

RIM, 8. oktobra. Stefani. »Messaggero« piše o italijanskih operacijah v Egiptu in pravi, da je bil 15. septembra pri Sidi Baraniju ujet tudi neki vojak redne egiptске vojske. Pri zaslišanju je ujetnik izjavil, da ga je poveljnik čete poslal v Marsa Matruh po neke potrebščine za vojsko. Ob tej priliki je začel v območje vojnih operacij. V vojni ni sodeloval, tudi ga niso vključili v oddelke angleške vojske. Poveljnik italijanskih čet je odredil,

deset tisoč mladih fašistov v polni bojni opremi. Med to manifestacijo bo pregled batalionov fašistične malice kakor tudi mimohod raznih organizacij, kibodo prisostvoval manifestacijam.

TRIPOLIS, 9. okt. Stefani. Včeraj je bilo v Tripolisu veliko zborovanje, ki mu je prisostvoval tudi maršal Graziani. Prebivalstvo Libije je preko svojih govornikov izrazilo trdno voljo in prepričanje v zmago sil osi. Graziani je v nagovoru na domačine poudaril velike naloge, ki čakajo prebivalstvo Libije. Na kraju je govoril o velikih zmagah Italije, ki so bile dosežene s sodelovanjem vseh narodov imperija. Ljudstvo je priredilo maršalu velike manifestacije.

TUJI AGENTI KONTROLIRAJO AMERIŠKO VOJNO PRODUKCIJO

WASHINGTON, 8. okt. Reuter. Senat je izglasoval resolucijo, ki daje odboru za trgovino pooblastilo, naj uvede preiskavo o vesteh, da neki tuji agenti kontrolirajo produkcijo ameriške vojne industrije.

JAPONSKE ČETE V HANOIU

TOKIO, 8. oktobra. Reuter. Kakor javlja japonska agencija Domej, so v terek japonske čete pod zaščito letalskih eskadrilj vkorakale v mesto Hanoi. Poveljnik japonskih čet je obiskal viceadmirala Decoux in druge predstavnike francoskih oblastev.

INTERNACIJE V FRANCIJI

ŽENEVA, 8. oktobra. DNB. Po vesteh iz Vichyja sta znana francoska industrijalca Weiller in Bross internirana. Z njima je zaprt tudi bivši zalogatelj »L'Europe Nouvelle«, Ramon Phillips.

VRNITEV FRANCOZOV IZ ANGLIJE

VICHY, 8. oktobra. Havas. V Francijo sta priplula bolničarska parnika »Sphinx« in »Kanada« z več tisoč francoskimi vojaki, ki so se vrnili iz Anglije. Borili so se na Norveškem in v Flandriji.

DE BONO OBIŠČE ŠPANIJO

MADRID, 8. okt. DNB. Italijanski maršal De Bono bo obiskal Španijo. Ob tej priliki bo izročil generalu Francu odlikovanje, ki mu ga je poklonil kralj in cesar Italije.

USTAVLJENA LADJA

MADRID, 8. oktobra. DNB. Angleški mornarji so ustavili špansko motorno ladjo »Ciudad de Valencia«, ki je plula iz Cadiza v Barcelono ter jo odvedli v Gibraltar.

ITALIJANŠČINA V ROMUNIJU

BUKAREŠTA, 8. oktobra. Stefani. Vseh romunskih trgovskih šolah je uvedena italijanščina kot obvezen predmet.

kateri problem še ni rešen, to nikakor ne pomeni, da je opuščen, ampak je le vprašanje časa in načina, kdaj in kako bo uravnan. Važno je, da je pakt z Japonsko dal Nemčiji in Italiji pravico diktirati novi red vsej Evropi. To je potrebno naglasiti, ako hočemo gledati na položaj na evropskem jugovzhodu v luči stvarnosti. Jugovzhod postaja zato mnogo važnejši, kakor vsa ostala vprašanja.

ČETE BODO ŠELE PRIŠLE?

LONDON, 8. okt. Reuter. Iz ameriškega vira so tudi londonski listi pod senzacionalnimi naslovi prinesli vest, da so dospeli v Romunijo nemške čete, skoro cela divizija, z nalogo, zasedati petrolejske vrelce in jih čuvati. Kakor je pozneje javil posebni dopisnik Reuterja iz Bukarešte, nemških čet sicer v Romuniji še ni, pričakujejo jih pa v prihodnjih dneh. — Nemci ne bodo stražili petrolejskih vrelcev, nego bodo reorganizirali romunsko vojsko.

Italijansko vojno poročilo

RIM, 8. okt. Stefani. Italijanski glavni stan je izdal včeraj 132 vojno poročilo, ki se glasi: Flotilja o kateri govori poročilo št. 121, je potopila tudi neko drugo sovražno podmornico. Na Rdečem morju so naša letala bombardirala sovražnikov konvoj, v čigar spremstvu so bile križarke in rušilci. V Vzhodni Afriki so bile delovne zlasti naše patrrole na oni strani Kasale v pasu El Zuan in zahodno od Onagea. Sovražnikovo letalstvo je bombardiralo Galpi in pri tej priliki so bili ubiti štirje Askri, šest pa jih je bilo ranjenih. Pri napadu sovražnikovih letal na Atumlo, Masauo, in Metemo so biti trije mrtvi in dva ranjena med domačini, porušeni pa je bilo več hiš. Neka sovražnikova podmornica, ki je plula v bližini Savonone, je izstrelila nekaj topovskih strelov na mesto in zadela več zasebnih hiš. Med prebivalstvom je bil en mrtvec in šest ranjenih. Gmotna škoda je neznatna.

ZAKON O DRŽAVNI VARNOSTI V BOLGARIJI

SOFIJA, 8. oktobra. BTA. Ministrski svet je sprejel zakon o načrtu državne varnosti. Zakon, ki bo skoro predložen sobranju, predvideva razpust mednarodnih in tajnih združenj v državi ter omejitev delovanja raznih židovskih organizacij.

EVAKUACIJA OTROK IZ LONDONA

LONDON, 8. oktobra. Reuter. Minister za zdravje naroda je izjavil, da je bolje, če se деца iz Londona umakne na deželo. Trenutno popuščanje sovražnih napadov gotovo ne bo trajalo dolgo. Če se hoče obvarovati naraščaj pred nadaljnji žrtvami bombardiranja, je treba otroke spraviti v varnejši kraj na deželi.

S SEJE FRANCOSKE VLADE

VICHY, 8. oktobra. Stefani. Francoska vlada se je bavila s požitivijo francosk. gospodarstva. Poljedelski minister je prečital program velikih javnih del, ki naj bi se takoj začela. Državni tajnik za prehrano je stavil predlog, kako naj bi se čimbolj pospešila dobava prehrane in zagotovil nje varen prevoz.

TATARESCU IZPUŠČEN

BUKAREŠTA, 8. oktobra. Stefani. Po odredbi vlade je razveljavljen odlok o internaciji bivšega ministrskega predsednika Tatarasca.

ITALIJANSKA URA

BUKAREŠTA, 8. oktobra. DNB. Sinoči je uvedel romunski radio italijansko odhajno uro, ki naj poleg nemške ure pripomore k okrepi vaji med Romunijo in silami osi.

Moderne namizne ure bogata izbira nizke cene

M. Ilgerjev sin, Gosposka ulica 15

Dragotin Kveder: O nesvobodi in svobodi

Kakšna je krivo pojmovana svoboda

V premnogh državah so upravljali vodeči krogi splošno gospodarstvo in ga dirigirali tako, da se ustvarjajo za nje in njih privesek trajni brezdelni dohodki. Danes je strah vse tiste, ki so prakticirali tak liberalizem ali ga po svoji oblasti dopuščali. Strah je dalje vse tiste, ki so že od nekdanj prizadevali, zatreti ali vsaj do najmanjše mere omejiti svobodno duhovno življenje.

In čudno, ali bolje rečeno prirodno! Ni jih samo strah, nego mnogo je mrznje v njih. Srednjeevropskim in vsem zapadnim državam je bila osnova v veliki meri strah in mrznja. Po iznesenih demokratskih načelih so bile večinoma le bolj navidežno organizirane. V gospodarstvu pa sploh popolnoma pogrešno. Prirodni plod strahu in mrznje v dušah je komodnost do lenobe. Duhovne lenobe. Ni hče se ni hotel več povzpeti do socialno potrebnih višjih spoznanj. Z veseljem se jim ljudje odrekajo ter jih načeloma odklanjajo.

V najtesnejši sovisnosti s strahom in mrznjo so pa še zmotne. Pravijo, da eksistira v človeku prirodni nagon ali prizadevanje po vedno boljšem in obsežnejšem spoznavanju sveta in življenja. Teško bi bilo vzdržati trditve, da bi kdaj to prirodno prizadevanje bilo vzrok, da zapada človeštvo venomer v razne zadnje. Bolj res je naslednje: Človeštvo je zadnjih 50 let vedno bolj padalo v zmotne, ker se v njem prirodni nagon po spoznavanju vsak čas velevažnih socialnih resnic in idej zaradi raznih zaprek ni mogel uspešno razvijati. Vprav zaradi tega najbolj, ker se je v vseh področjih začelo v glavnem upravljati na osnovi strahu in mrznje.

Posebno velik strah in mrznjo so imeli vso to dobo upravljachi duhovnega življenja. Iz strahu in mrznje se je v tem področju rodila praksa, zamegliti in zatemniti resnico v najgloblji notranjosti dozorevajočega človeka. Iz strahu, da pridejo mladi ljudje — nastopajoče pokolenje — do samostojnega, lastnega in pravega spoznavanja življenja in sveta ter samega sebe, t. j. do duhovne svobode. Strah in mrznja sta prirodna otroka nesvobode. Prirodni njiu konec jim pravimo, ako uresničimo v sebi in v nastopajočem pokolenju duhovno svobodo.

Človek — vsak po svoje — je v navadnih dejanjih in nehanjih svoboden in nesvoboden. Normalno bi moral biti vedno na poti k svobodi. Bližati bi se moral neprestano temu cilju. V splošnem se odločujejo v človeku danes glede dejanja in nehanja vzroki, ki so izven njegove jasne mišljenske sodelujoče zavestnosti. Taki vzroki so n. pr. biološki pogoji: poreklo, kri, rasa. Ali so to lahko tudi vzroki vnanje danosti: okolje, gospodarske razmere, pristaštvo določeni stranki, razredu, sloju in podobno. Taka človeška dejanja in nehanja niso svobodna v pravem pomenu besede.

Tudi tedaj, ako se smatra dejavnost človeka kot akt ali izraz božje previdnosti, ki je jasna zavest delujočega, seveda ne more zajeti, se ne more imenovati tako dejanje svobodno, nego se mora iskati njegova utemeljitev v nečem drugem, nego v svobodnih motivih.

Svobodno delovati in učinkovati moremo

le, ako se v polni meri zavedamo vseh okolišnosti, ki so postali povod in motiv našemu dejanju. Kako bi mogli tudi v resnici svobodno delovati, ako se vzroki in povodi našega lastnega dejanja popolnoma odtegujejo zavvednemu spoznavanju? Zavestno dejansko svobodo more uresnčiti le tak človek, ki se vsak čas jasno zaveda svojega neumrljivega duhovnega bitja v sebi, svojega neumrljivega človeka. In obratno.

Nesmrtnost svoje duhovne bitnosti tudi ne moremo spoznati, ako njeno nujno posledico ali konsekvenco, namreč pravo svobodo, ne vidimo in je ne realiziramo. Le nesmrtni človek v nas, naš višji duhovni jaz, je svobodni človek. In hotenje ter volja, ki ima ta vir, je svobodna volja. Po tem, kar sama priroda iz nas napravlja, smo zgolj prirodna bitja. Občestvo napravlja iz nas bitje, ki v najboljšem primeru več ali manj deluje po zakonih.

Iz take osebnosti, individualne svobode izvira pravost ali moralnost. Moralnost je zaradi tega edinstveno, le človeško svojstvo in svoboda edino človeku prikladna in dostojna

Veliko tovarno za aluminij bodo postavili Madžari v mestu Ajki ob Blatnem jezeru, kjer so ležišča bauxita. Kapaciteta podjetja bo znašala 20 tisoč ton aluminijevega oksida in deset tisoč ton aluminija na leto.

HENRY STIMSON,

vojni minister USA, glavni sodelavec Roosevelta pri pospešeni oborožitvi Združenih držav.

oblika pravosti. Le iz krivega pojmovanja svobode izvira naziranje, da si moreta biti duhovna svoboda poedinca s svobodnim mišljenjem — in občestvo ali skupnost v nasprotstvu.

Smatra se, da tisti, ki hrepeni po svobodi in jo hoče udeleževati, ne priznava zajednice ali skupnosti in da je pretiran individualist. Mnogi tistih pa, ki se trudijo ustvarjati čvrstejši skupnosti ali občestva ljudi, si domišljajo, da so primorani v to svrhu uničevati duhovno svobodo posameznikov. Prav bi imeli seveda tedaj, ako bi pod svobodo umevali divji liberalizem v vseobčem gospodarstvu, po katerem si lasti ponekod brezvestna plutokratska oligarhija svobodo in pravico, opleniti ne samo poedinca, nego tudi skupine in cele narode.

Prav bi imeli, ako bi bila svoboda vsakemu poedinca na pristo dana možnost, da na nerzdani način izživlja lastnike in nagone svoje nižje fizične narave. Ali to ni svoboda, to je najhujše suženstvo nižji vegetativni, animalni prirodi človeka.

Načrt vdora preko Jadrana v Nemčijo

»Völkischer Beobachter« se bavi z angleško propagando ter zaključuje: Medtem, ko jim je doma zlezal strah v kosti, se bavijo Angleži na zunan z nekimi velikimi načrtom napada na Nemčijo. Kot izhodno točko svoje ofenzive jemljejo v

Jasno je, da so vsa dejanja in nehanja na takih osnovah, na krivo pojmovani svobodi na sebi protisocialna, t. j. krivična in nasilna. Zlo so na sebi, in rodijo razne socialne katastrofe. Tako so tudi v sedanji dobi vodili do vojne katastrofe, ki jo doživljamo. Glavna krivca sta dolgodobno divje in krivično razsajanje zgrešenega liberalizma v vseh gospodarstvih in stalni napori, čim bolj duhovno zasužnjevat množice narodov s pomočjo pogrešne vzgoje in izobrazbe mladine.

Malim in velikim socialnim katastrofam se more človeštvo uspešno izogniti le tako, da ljudje rade volje sprejemajo vse sproti nastajajoče spore, konflikte in nesoglasja takoj v svojo duhovno notranjost. Tu jih najprej drugega za drugim mišljensko zmrvijo, potem izravnavajo in likvidirajo. K temu je treba seveda neodvisnega, svobodnega, nevezanega mišljenja vseh prizadetih. Po takem notranjem izravnavanju sporov in nesoglasij naj prizadeti vodeči krogi takoj najvestneje prizvedejo odgovarjajoče likvidacije konfliktov — stvarno v vnanjem svetu s primernimi preuredbami in reformami. Tako se nam, svobodnim in socialno usmerjenim opazovalcem odkrije človeška duhovna notranjost kot edino pravo in umestno bojišče za izravnavanje in likvidacijo vsakih sporov, posebno sporov socialno pomembnega značaja.

(Dalje jutri.)

65.000 rezervnih pilotov v USA

»New York Times« posvečajo daljši članek naglemu oboroževanju v USA. Utrjujejo se tudi vse letalske proge in njih glavna oporišča. USA kontrolirajo 28 tisoč milj letalskih prog. Sporedno z vojnim letalstvom se dviga tudi kapaciteta civilnega letalstva, ki se je samo v minulem mesecu povečalo za 60 odstotkov. Vojaška oblastva imajo zdaj na raz-

polago nad sto civilnih letališč v USA. Določenih je že 500 milijonov dolarjev za gradnjo novih in izpopolnitev obstoječih civilnih letališč. Zdaj ima civilna aviacija USA na razpolago deset tisoč pilotov, uče se novi in prihodnje jesen bo lahko dala ameriška civilna aviacija državi 65 tisoč letalcev na razpolago za obrambne namene.

Sov'eti o položaju na Vzhodu

Moskovska »Pravda« komentira vdor Japoncev v Indokino ter zaključuje: Francoska Indokina ni glavni predmet sedanjih trenj na Vzhodu. Glavna bitka tu šele pride. Vprašanje je, kaj je naglalo Japonce, ki niso rešili niti glavnega problema, Kitajske, da so vpadli v Indokino in riskirali spor z USA in Anglijo? Lahko sklepamo, da je eden glavnih vzrokov za to vedno tesnejše sodelovanje med USA in Veliko Britanijo, ki se ne bo omejilo le na Atlantik, nego tudi na Tihni ocean. Gre za izkoriščanje angleških baz, predvsem zelo močno utrjenega

Singapura, »Gibraltarja št. 2« po Ameriki. Japonski krogi so zato prepričani, da bodo na jugu Azije naleteli na odločen odpor USA, zato tako hito z utrjevanjem svojega položaja. Strategični položaj Indokine, ki leži ob glavni prometni magistrali na jugu Azije bi jim naj služil kot odlična baza. Japonsko-siamsko sodelovanje bi utegnilo resneje ogražati Malajski polotok in drugo angleško posest v bližini.

»Uspešna zunanja politika je mogoča le zaradi notranje politike sporazuma. V letu dni složnega sodelovanja med Slovenci, Hrvati in Srbi je bila odstranjena težka notranja kriza, za vselej večini notranji nesporazumi med tremi brati,« pravi resolucija JRZ za donavsko banovino.

Z dolgo vojno računajo v Berlinu, pišejo »Basler Nachrichten«. Javno mnenje je prepričano, da bo prišla končna odločitev zmage šele tik pred izčrpanostjo ene ali druge sile. Rimski dopisnik lista pa dostavlja, da bo po brennerskem sestanku začela Italija z veliko ofenzivo proti Aleksandriji in Suezu.

»Čeprav prihajajo nad nas šele težka bremena, hočemo vztrajati!« pravi resolucija angleškega delavstva, sklenjena na nedeljskem zborovanju. Delavstvo se zavzema za to, da vsi složni pripomorejo k srečnem zaključku sedanje vojne.

Albanska sialkorna industrija bo uvozila brez carin večjo množico potrebnih strojev in aparatov iz Italije.

Bolgarija po zasedbi užne Dobrudže

»Neue Zürcher Zeitung« prinaša iz Bolgarije dopis svojega sotrudnika, v katerem pravi med drugim, »da je bilo v sobranju v glavni govora le o podpori Nemčije in Italije v akciji za Dobrudžo. Predsednik Filov je izrecno naglasil, da bi brez Solnograda ne bilo Crajove in tudi ne prisvojitve Dobrudže. Vendar se je opazilo, pravi dopisnik, da se je bolgarski poslanik v Moskvi, Stamenov, zahvalil Sovjetski Rusiji za vso podporo v tem vprašanju, bolgarski poslanik v Londonu, Momčilov, je pa lordu Halifaxu izrazil veselje Bolgarov za pomoč Velike Britanije. V Sofiji so potem hiteli zatrjevati, da je bil to akt kurtoazije. Na splošno se pa v Bolgariji, tako v političnih krogih, kakor v javnosti, opaža odločno soglasje s silami osi. Vlada sama zastopa politiko stroge nevtalnosti, tisk pa ne skriva želja po nadaljnjih aspiracijah, predvsem po dohodu na Egejsko morje, kar pa zbuja tako v Turčiji kakor Grčiji nemirno kri.«

Kultura

A. Pirjevec: Knjižnice in knjižničarsko delo

Založila Družba sv. Mohorja v Celju. 1940. 358 strani.

Ko smo l. 1930 dobili Knafličev »Traktat o tisku« (katerega prvemu delu — mišogrede omenjeno — še do danes ni sledil drugi), smo pričakovali kmalu tudi obširnejše delo o shrambah za tiskovne izdelke, o bibliotekah z navodili, kako jih upravljati. To vrzel je izpolnila Družba sv. Mohorja v Celju z gornjo knjigo, ki je izšla kot dvanajsti zvezek Mohorjeve znanstvene knjižnice.

Na vprašanje, ali in kako je bila prav ta knjiga potrebna, daje odgovor najbolje ona sama, ko na strani 124 ugotavlja po uradni statistiki, da smo imeli leta 1937 v Sloveniji 752 društvenih knjižnic s preko 270.000 knjigami. Kako potrebna so tem knjižničarjem enotna navodila, kako naj se vrši delo v knjižnici, o tem pač ni treba izgubljati besede; saj so bili knjižničarji doslej ponajveč navezani le na svojo dobro voljo in izkušnjo.

Pisatelj razdeli snov na 16 poglavij, in sicer: 1. zgodovinski pregled, 2. znanstvena razčlenjenost moderne knjižnice, 3. socialna razčlenba modernih knjižnic, 4. delo v znanstveni knjižnici, 5. delo javnih ljudskih knjižnic, 6. tipologija in razčlenba čitateljev, 7. razvoj knjižnic na Slovenskem, 8. nabava knjig, 9. ureditev knjižnic, inventarizacija in signiranje, 10. imenski katalog in katalogizacija, 11. stvarni katalogi, 12. tehnika izposojevanja, 13. stavba, prostori, pohištvo, 14. statitika, 15. posamezne skupine knjižnic in 16. bibliotekna zakonodaja.

Ze iz tega bežnega pregleda more vsakdo spoznati, kako bogata je vsebina knjige, ki jo krasi tudi nekoliko slik.

Omenili bi le iz 1. poglavja, da uvodoma razložo pomen besede biblioteka, potem kratko opiše najstarejšo aleksandrijsko knjižnico Ptolemeja Sotera, ki je hranila po starih cenitvah 200.000, ali morda celo 700.000 zvitkov; večina je bila leta 47. pred Kr. uničena. Omenja tudi asirsko-babilonsko knjižnico, pri čemer pa menimo, da utegne stvar vendar iti nazaj, morebiti celo do Hamurabija. V nadaljnjem spremlja ves razvoj preko rimskih, starokrščanskih, srednjeveških samostanskih, preko humanizma in baroka do začetkov moderne knjižnice.

Važen prispevek k slovenski kulturni zgodovini tvori sedmo poglavje (razvoj knjižnic na Slovenskem), kjer avtor najprej opisuje stare samostanske knjižnice, potem plemiške in druge znane zasebne knjižnice, dalje ljubitelje in zbiratelje slovenske knjige, začetke in razvoj javnih znanstvenih knjižnic, novejše znanstvene knjižnice, učiteljske, srednješolske ter slovenske društvene in ljudske knjižnice od predmarčne do povojne dobe. Dasi so pomamezni oddelki obravnavani res le preledno, je vendar to poglavje samo naraslo na polnih 50 strani. Pripomnili bi le, da se nam vendar zdi odstavek o Studijski knjižnici v Mariboru, ki je druga največja v Sloveniji, malo prekratek in vrh tega netočen. Studijska knjižnica je res mestna ustanova, toda ne ona iz leta 1903, ki je bila interna institucija zgodovinskega društva. Vsaj pol strani bi avtor vendar lahko posvetil tej ustanovi in se tako tudi izognil netočnosti, ki gotovo izvira le iz preveč skrčenega teksta. Knjižnice

ptujskega muzejskega društva pisatelj niti ne omenja, dasi hrani mnogo zakladov, zlasti iz arheološke književnosti.

Zanimiva je tudi ugotovitev (v zadnjem poglavju), da v Jugoslaviji še nimamo biblioteknega zakona, pač pa ga imajo Finska, Švedska, Češkoslovaška, Danska in druge države.

Knjigo zaključuje seznam literature (11 strani) in vsebinsko kazalo (6 strani).

Za manjše, zlasti podeželske knjižnice je posebne važnosti peto poglavje (o delu javnih ljudskih knjižnic) ter poglavje 8 do 12, kjer je opisano vse, kar bi naj dober knjižničar vedel in smotrno uporabljal. Zato toplo priporočamo vsem knjižničarjem in knjižničaricam, da si delo, ki je prvo te vrste pri nas, tudi nabavijo in ga s pridom uporabljajo. Založnici pa in avtorju, ki sta s tem odpravila velik nedostatek, čestitamo k odlično izvršenemu delu in želimo, da bi oni, ki jim je namenjeno, pridno segali po njem in s tem pokazali, da vedo ceniti vrednost knjige, ki tvori tudi lepo podlago za naš bibliotekni zakon.

J. Mravljak.

k Glasbeno sodelovanje. Na iniciativo Zagrebške filharmonije je bilo doseženo za nastopajočo sezono tesnejše sodelovanje z Beograjsko filharmonijo in Ljubljansko filharmonijo. Organizirana bo lo medsebojna koncertna gostovanja in igrana bodo slovensko hrvatska in srbska dela. Ljubljana je predlagala Zagrebu izvajanje sledečih slovenskih skladb: Osterčevega »Klavirskega koncerta«, Škerjančevega »Simfonijskega stavka« in Arničeve simfonije »Duma«. Mimo tega naj bi gostovali v Zagrebu violinski virtuozi Karel Ružel, klavirski virtuozi in rektor ljubljanske glasbene akademije Anton Trost ter mladi klavirski umetnik Uroš Prevovšek.

Maribor

Prevelike rezervne zaloge povzročajo draginjo

Jedro A. B.-jevega članka pod gornjim naslovom v »Večerniku« 18. t. m. je bilo, da »dobronamerni ukrep mestnega tržnega nadzorstva«, da se maksimirajo cene na našem trgu za krompir na 1.60 din. ni imel uspeha, ker ga kupčujejo prekupčevalci v spekulativne namene, in ker so ga že po maksimiranju cene javne ustanove, med njimi kaznilnica, kupile po višji ceni. Zato predlaga člankar: »Konfiscirajo naj se vse rezervne zaloge ne le pri trgovcih, marveč tudi pri privatnikih.«

Na ta članek je uprava moške kaznilnice pojasnila v »Večerniku« dne 24. septembra, da je kaznilnica do maksimiranja cene krompirja kupovala krompir po 1.— din za kilogram, za naprej pa bo radi določitve izredno visoke maksimalne cene prisiljena, kupovati ga po višji ceni. G. A. B. v »Večerniku« dne 27. sep-

tembra ponavlja svojo trditev in celo navaja, da mu je eden izmed »stalnih dobaviteljev« povedal in 25. t. m. ponovno zatrdil, da je prodal kaznilnici krompir celo po 1.75 din. Ime tega dobavitelja je pri uredništvu na razpolago.

Uprava kaznilnice ponovno ugotavlja, da je do maksimiranja cen po tržnem nadzorstvu kupila pozni krompir od raznih dobaviteljev po 1.— din, da ni do sedaj še nobenega krompirja kupila po 1.75 din, najmanj pa od P., posestnika v Cirkovcih, čigar ime je dal G. A. B. uredništvu na razpolago. Ta dobavitelj P. iz Cirkovca ni prodal niti letos niti lani kaznilnici nikakega krompirja in je njegova trditev prosto izmišljena.

Šele po maksimiranju cen po tržnem nadzorstvu so začeli kmetje in drugi dobavitelji zahtevati višje cene, sklicujoč se na maksimirane, vendar ne nad 1.50 din;

dne 27. t. m. pa je nek dobavitelj ponudil vagon krompirja po 1.35 din.

Iz tega se vidi, kak upliv je imel »dobronamerni ukrep mestnega tržnega nadzorstva«. Enake posledice bi imel od člankarja predlagani ukrep, naj se konfiscirajo vse rezervne zaloge! Katera pametna gospodinja si že v jeseni ne preskrbi svojim potrebam in svoji kupni moči primerno krompirja za vso zimo? Ali gospodinjje še kaj dajo na razne obljube in zagotovila glede življenjskih potrebščin? Res, skrajni čas je že, »da se stvar zagradi pri jedru in temeljito reši«, toda ne po nasvetih G. A. B., ampak na ta način, da mariborska mestna občina, kakor so to deloma storila že druga mesta, vrže na trg krompir in druga živila po zmernih cenah. Cene se pač ne dajo diktirati od zgoraj, ampak se ravnajo po višini ponudbe in povpraševanja. N. V.

Cene kruha na področju Maribor I. b.

Na podlagi uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom in v smislu člena 2 uredbe o kontroli cen na drobno določa okrajno načelstvo Maribor levi breg za področje okraja Maribor levi breg naslednje najvišje cene kruha: 1. za kg enotnega ljudskega kruha din 5.25 in to v kosih v teži 114 dkg din 6.—, v kosih v teži 57 dkg din 3.—, v kosih v teži 28.5 dkg din 1.50 ali v kosih v teži 76 dkg din 4.—, v kosih v teži 38 dkg din 2.—, v kosih v teži 19 dkg din 1.—, 2. Kmečki kruh kg din 5.50, 3. Specialni rženi kruh kg din 6.—. Kmečki kruh ter specialni rženi kruh se pečeta v štrucah ali hlebcih po

pol kilograma, kilogram, 2 kilograma. Za peko enotnega kruha se sme uporabljati le pšenična moka, namleta v smislu določil čl. 5. zgoraj citirane uredbe. Kmečki kruh pa mora biti narejen iz najmanj 50 odstotkov ržene moke z dodatkom pšenične moke. Specialni rženi kruh pa se peče samo iz ržene moke. Pekovski mojstri se nadalje opozarjajo na določila člena 7. odstavek 2. in 3., ki urejajo čas prodaje in čas peke kruha. Prekrški te odločbe se kaznujejo po členu 12. in sl. uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom.

Razglas stopi v veljavo dne 9. t. m.

Topel, toda moker september

Glede toplote je bil september nekoliko toplejši kot lanski. Najvišjo toploto je kazal toplomer na praznik 8. septembra, in sicer 29.2 stopinj v senci, najnižje pa se je spustil zjutraj 13. septembra na 3.8 stopinj. Toplotna razlika izmed najvišje in najnižje dosežene toplote je septembra znašala 25.4 stopinj. Povprečna septembrska toplota je bila 14.8, povprečna maksimalna 20.7 in povprečna minimalna 9.3 stopinj. V preteklem mesecu je bilo 5 dni s toploto 25 stopinj in višjo.

Lanski september je bil v toliko mrzlejši kot letošnji, ker je imel najvišjo in najnižjo toploto nižjo in ker sta bila 2 dneva celo s toploto pod ničlo in 2 dneva s slano.

Pretekli september je bil zelo moker mesec. Skupna višina padavin je znašala v 11 padavinskih dnevih 184.2 mm. Na posamezen padavinski dan odpade povprečno 16.7 mm ali okrog 6.1 mm na vsak dan v mesecu. Najbogatejši padavinski dan je bil 29. september, ko je višina padavin dosegla rekordno višino 55.8

mm. Omenjenega dne je tako rekoč 24 ur bilo in je bil ta dan tudi letos doslej najobilnejši deževni dan.

Lanski september je bil glede padavin precej revnejši, ker je celotna višina dežja dosegla le tretjino letošnje.

Z ozirom na precejšnjo nestanovitnost septembrskega vremena omenjamo, da je najvišji zračni tlak dosegel samo 746.7 m, najnižji 723.7 in povprečni tlak 738.1 milimetrov.

Najvišja zračna vlažnost je znašala 95 odstotkov na megleni 23. september, najnižja 40 odstotkov 8. septembra, povprečna zračna vlažnost je dosegla okrog 80 odstotkov.

Prva tretjina preteklega meseca je bila najbolj sončna, topla in suha. Druga tretjina je bila povprečno najbolj mrzla, zadnja tretjina pa je bila najbolj deževna.

Povprečna mesečna oblačnost je znašala 5.1 desetina z oblaki zastrtega neba. Jasni so bili 4 dnevi, zelo oblačnih pa 7. V drugi polovici meseca smo imeli tudi 3 zelo meglena jutra.

Pritožbe staršev

Vobče se slišijo iz ust staršev pritožbe, da preobremenjuje učiteljstvo mestnih osnovnih šol šibko, učečo se mladino s pismenimi domačimi nalogami. V šoli posedavati dnevno po 5 ur, potem pa se doma še za mizo ure in ure ukvarjati s pismenimi nalogami gotovo ne koristi zdravju. Kdaj pa naj otroci uživajo sveži zrak? Vendar ne na noč! Koliko pa je tako srečnih otrok, ki lahko brezbrizno napišejo svoje naloge pri luči? Kaj pa tam, kjer imajo borno razsvetljavo in je več otrok in odraslih stisnjenih v eno sobo? Ko bi vse učiteljstvo imelo vpogled v vse stanovanjske in življenjske razmere šole pohajajoče mladine, bi si gotovo premislilo dajati od enega dneva do drugega dolge pismene domače naloge kar iz več predmetov. Kaj pa posledica? Otroci pišejo hitro, nelepo, površno. Ako bi jih hoteli pisati tako, kakor bi jih morali, bi pri njih zaspali. Zvezki so itak zelo dragi, da jih starši le s težavo zmorejo; če se mora zaradi življenjskih razmer povsod, naj se štedi tudi v šoli s papirjem. Ko bi videlo učiteljstvo porazne prazne žepce staršev, bi upoštevalo njih želje. Že sedanjí papir je silno slab; kam pa bodo otroci pisali naloge, ako bi še tega zmanjkalo? Omenimo še, da so otroci potrebni po končani učni uri pred-

pisane odmora; naj jim ga ne kratijo! Nekoliko več srca do nedolžnih otročičev in do življenjsko težko prizadetih staršev bi bilo res na mestu. To iskreno želimo. Starši.

Koncert Trboveljskega slavčka

Trboveljski slavček ima svoj zaslužen sloves, zato ni bilo prav za prav treba niti one običajne bučne reklame, da so se Mariborčani udeležili koncerta dne 5. t. m. v tako častnem številu. Velika dvorana Sokolskega doma je bila zasedena do zadnjega kotička, to pa je več ko zgovoren dokaz, kako je ta mladinski zbor priljubljen. Močno privlačno silo pa je imelo tudi ime Reziče Koritnikove, nakdanje zborovske solistke, ki nas je vselej navduševala s svojim srebrnočistim in nežnim soprančkom.

Sporod večera je bil tako sestavljen, da je zbor nastopil v prvem in tretjem delu, solistka pa v drugem. Otvoritveno točko koncerta sta tvorili dve Grbčevi cerkveni kompoziciji »Gospodni pomiluj« in »Slava«, zloženi v duhu orientalne cerkvenoglasbene dikcije. Sledile so ji Adamičeva »Pesem beračev«, moj »Jutranji zvon« in Lajovčevi »Veseli koledniki«. Zbor je te skladbe odpel skladno in prepričevalno ter je zlasti po Lajovčevi žel krepko priznanje, ki se je ponovilo, ko je na oder stopil sponosilstvo tukajšnjega učiteljskega društva (gospa Dojčinovičeva in gosp. Horvat). Dirigent g. Suligoj je g. Horvat ob primernih pozdravnih besedah izročil lovorjev venec v priznanje njego-

vil zaslug za širjenje mladinske glasbe. Po dolgih in bučnih ovacijah je nato sopranistka Reziča Koritnikova podala tri pesmi: B. Ipravca »Božji volec«, arijo Gilde iz opere Rigoletto in arijo Olimpije iz Hoffmannovih pripovedk. Kakor se je zdelo tvegano predstavljati se s takim sporedom, ki se ga boje celo veliki umetniki, tako moramo od vsega začetka poudariti, da nas je njeno petje prijetno iznenadilo. Njen glas je izredno lahek, toni se mu izlivajo biserno-zvonko, mnogo je v njih milobe in sladkobe, močnejši je postal in je zelo sposoben za kolorature. Ni več nič otroškega na njem in vendar nas spominja na njeno petje pred leti, ko je bila še otrok. Glas obeta mnogo, ako se bo še dalje strogo, energično in pravilno šolal. Pevka je doživela aplavze kakor redko kdo in to naj ji bo v spodbudo za nadaljnje učenje. Dodati je morala še eno pesem (Flajšmana »Metuljček«). Mojrstrsko jo je spremljal operni kapelnik in skladatelj dr. Švarca, ki je že v prvem delu oskrbel partijo harmonija pri Grbčevih cerkvenih skladbah.

Pri svojem ponovnem nastopu je pevski zbor prinesel pesmi »Gorole zelena« bolgarskega skladatelja Dobrega Hristova, »Uspa-

CENE MESA

Govedina 14 do 16 din, teletina 14 do 16 din, svinjsko meso s kostmi 20 do 22, svinjsko meso izluščeno 22 do 24, riba 22 do 24, zajec 22 din, salo 24, slanina 24, pljuča s srcem 10, jetra 16 do 18, rebra 18, glava z jezikom 10, ledvice komad 3, noge komad 3 din. (Iz poročila tržnega nadzorstva.)

m Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 340 svinj. Mladi prašiči od 5 do 6 tednov stari 80—130 din, od 7 do 9 tednov stari 135—175, 3 do 4 mesece stari 200—360, 5 do 7 mesecev stari 380—530, 8 do 10 mesecev stari 550—760, 1 leto stari 800—1100 din komad; 1 kg žive teže 11—13 din, mrtve teže 14—18.50 din. Prodanih je bilo 131 svinj.

m Največji podvig mariborske drame bo gotovo uprizoritev heroične komedije »Cyrano de Bergerac«. To tudi zgodovinsko znamenito delo, ki je svojega mojstra (Edmonda Rostanda) že v krsini predstavi 28. decembra 1897 v Parizu dvignilo na višino svetovnega slovesa in ki je skozi vsa ta leta polnilo tudi naša (jugosl.) gledališča, pride v Skrbniškovi in Košičevi režiji v soboto, 12. t. m., prvič tudi na oder mariborskega Narodnega gledališča.

m Kdo je samomorilec? Včeraj smo poročali, da je neznan mladenič o polnoči skočil z dravske brvi. Pustil je kolo »NSU«, ki ima ev. št. 140875. Policija je ugotovila, da je kolo registrirano pri okrajnem načelstvu Maribor levi breg na ime Josipa Knezarja, posestniškega sina iz Zg. Voličine v Slov. gor. Morda bo ta ugotovitev pomagala pojasniti samomorilčevu identiteto.

Kino

* Grajski kino. V sredo, 9. okt., ob 20.15 »SVENGALF«. Zadujkrat! Kupite vstopnice v predprodaji.

* Kino Union. Od danes pa do 11. t. m. »Bar na jugu«. Senzacionalna, napeta vsebina, krasne slike iz francosko-atrških kolonij. Charles Vanel in Dolly Davis v glavnih vlogah.

* Esplanade-kino. Do vključno srede »Moja hči tega ne dela«. — Četrtek francoski filmofil »Dvoboj« po noveli Puškina.

Radio

KAJ VAM PRIPOROČAMO ZA JUTRI?

Ljubljana: 7.15 plošče, 12 plošče, 13.02 plošče, 19.40 plošče, 20 prenos iz ljubljanske opere. — Beograd: 12 koncert v spomin blagopokojnega kralja Aleksandra, 13.50 junške pesmi, 20 prenos opere Svetomirja Nastasijevića: Djuraj Branković. — S o f i j a: 11 zabavna glasba, 12.35 Lisztova simfonična poema »Preludija«, 18.30 plesna glasba, 19.50 Verdijeva opera »Fallstaff«. — P r a g a: 13.40 popularna glasba, 17.30 koncert del mladih čeških skladateljev, 18.35 dela J. Strauša, 19.25 zabavna glasba. — B u d i m p e š t a: 12.10 izbrana glasba, 17.35 koncert vokalnega ansambla, 18.20 ciganski orkester, 19.30 prenos opere »Othello« od Verdija. — D u n a j: 8.20 jutranji koncert. — B e r o m u n s t e r: 12.40 zabavna glasba, 18.30 koncert lahke glasbe, 19.45 švicarske narodne pesmi in plesi. — S o t t e n s: 13.20 Schubertove skladbe, 20.30 simfonični koncert. — T o u l o u s e: 13.25 glasba iz Griegovega »Per Gintaa«, 14.45 izbrane operne arije, 17.46 simfonični koncert, 18 harmonika, 18.30 kino-orglje, 19.30 lahka glasba. — A t e n e: 19.15 vesela glasba, 19.40 jazz-simfonija, 22 kompozicije za kor in orglje, 23 lahka glasba. — H a m b u r g: 11.15 RO izvaja narodno glasbo. — A n d o r a: 13.16 zabavna in plesna glasba, 20.15 španska glasba, 21.15 havajske kitare, 21.45 madžarski ciganski orkester, 23.15 popularna glasba, 23.45 pesmi iz oper Musorgskega, Wagnerja, Giordana in Verdija.

Vesti: Ljubljana: 7.05, 12.30, 14., 19., 22. Beograd: 6.45, 13.30, 14.40, 19.10, 21.40, 22.40.

Zanimivosti

Kako je z življenjem na Marsu

Mars je tisti skrivnostni planet, ki zbuja mnogo ugibanj navadnih zemljanov, pa nič manj tudi znanstvenikov. Važna odkritja in opazovanja so izvedli sovjetski znanstveniki ob času velike Marsove opozicije 1. 1939. Po celi Uniji so uredili posebne opazovalnice. Največ sreče in uspeha je imela pri tem opazovalnica v Taškentu, ki je dva meseca raziskovala vse faze Marsove konstelacije. Observatorij v Taškentu je na podlagi teh opazovanj prišel do zaključka, da barva in refleksi Marsa odgovarjata v marsičem barvi in refleksu peska in rdeče ilovice mnogih zemeljskih pustinj. Ta dokaz bi potrjeval hipotezo, ki domneva, da so na Marsu pustinje, podobne našim in da od njih izvira tudi rdeča Marsova svetloba.

Sovjetski astronomi so posneli nekaj stotin Marsovih fotografij in to ne samo z vidnimi svetlobnimi žarki (modro, zeleno, rdeče), temveč tudi z ultravijoletnimi in infrardečimi žarki, ki so nevidni za človeško oko. Na podlagi teh fotografij je ugotovljeno, da je Marsova atmosfera zelo nemirna. Marsove oblike so vidne samo na fotografijah, posnetih z vijoličasto barvo, dočim lahko zemljine oblike fotografirajo tudi v rdeči svetlobi. Po poročilih sovjetskih raziskovalcev so ti oblaki istega porekla, kot oblaki nad zemljo, ki se zbirajo pozimi in kateri re-

flektirajo na sonce in druge zvezde z rdečo svetlobo. V polarnih krajih Marsa so opazili pege, ki so verjetno posledica ledu in megle v polarnih zonah tega planeta.

Zanimivo je tudi, da so pri primerjavi sedanjih fotografij z onimi iz let 1909. in

1924. opazili značilne spremembe. Tako na pr. rjave pege na Marsu niso stalne, temveč se vsako leto pomaknejo za nekaj kilometrov. Ta pojav razlagajo tako, da se vegetacija na Marsu menja, vzbrsti in vene, menjuje se tudi barva tal zaradi vlage itd.

Dnevna in nočna straža angleškega imperija

Tale slika je več dni krožila po vsem angleškem časopisju. Listi so ob njej poudarjali, da predstavlja simbolično sliko angleške straže, ki je budna podnevi in ponoči. Piloti so postali požrtvovalni do skrajnosti. Tudi tema in megla jih ne moreta zadržati, da bi ne opravljali svojih poletov.

Podzemni časopis

Današnje novinarstvo pač sledi duhu časa na vseh področjih in v vseh situacijah. Dokaz je tudi najnovejši in če hočete najsodobnejši časopis, ki ga ima današnji London. To je takozvani »Podzemni časopis«, ki ga tiskajo in razširjajo v severozapadnem delu mesta. Časopis nosi naslov one postaje podzemne železnice, v katere področju se nahajajo.

Birokracija mu je rešila življenje

Čudni okolnosti se ima zahvaliti za življenje neki turški zločinec, ki je utekel izvršitvi smrtno kazni ter je bil kasneje pomiloščen. Sodišče v turškem mestu Inebuli ga je obsodilo na smrt, smrtna

kazen pa bi se morala izvršiti v Carigradu. Inebulska občina je javila v Carigradu, da nima na razpolago sredstev za prevoz obsojenca v Carigrad, zaradi česar naj sodišče oskrbi prevoz na svoje stroške. V zvezi s tem je nastalo obsežno dopisovanje, v katero se je vmešalo tudi pravosodno ministrstvo v Ankarji. Reševanje aktov se je zavleklo za toliko časa, da je prej bila objavljena amnestija, preden so se oblasti mogle sporazumeti glede stroškov za prevoz obsojenca. Turški listi pristavljajo k poročilu, da se je obsojenec med čakanjem zredil za celih 15 kilogramov.

Pri vedeževalki

Neki gospod je obiskal vedeževalko ter pazljivo poslušal, kaj mu je prerokovala iz kart za bodočnost, na koncu pa se je raznel: »Povejte mi, kaj prav za prav mislite? Moji ženi ste predvčerajšnjim rekli, da bo imela pet otrok, a meni jih sedaj prerokujete samo dvoje. Zahtevam, da mi takoj poveste tudi še to, kdo bo oče ostalih treh!«

Britev velikega filozofa

Muzej v Frankfurtu, ki je posvečen spominu slavnega nemškega filozofa Arturja Schopenhauerja, si je pred kratkim povečal svojo zbirko z britvijami, s katero se je bril veliki filozof. Pravi, da Schopenhauer nikoli ni šel v brivnico, temveč je ta posel vedno opravljal sam. Ko so ga nekoč prijatelji vprašali, ali dela to zaradi štednje, je odgovoril: »Nisem skopuh! Toda ne morem poslušati brbljavih brivcev. Poleg tega pa nobeden izmed njih ni prečital niti enega mojega dela.«

Rajhmaršal Göring

izročaja pogumnim letalcem odlikovanja

Zobna klinika s 5000 pacienti dnevno

Na zobni kliniki newyorške univerze imajo ogromno dvorano, v kateri zobni zdravniki lahko 300 pacientem istočasno izdirajo zobe, tri sto za to potrebnih stolov je razvrščenih v tej ogromni dvorani. Povprečno se javi za izdiranje ali zdravljenje zob, ki je tukaj izredno poceni, vsak predpoldan okoli 5000 ljudi. Ta klinika je tako seveda postala nevaren konkurent zasebnim zobnim zdravnikom, ki so zaradi tega sklenili, vložiti pritožbo na merodajna mesta v Washingtonu.

Žalostna zgodba o lepi slovaški vdovi

V nekem slovaškem kraju blizu Bratislave so vsi moški noreli za lepo, mlado vdovo, ki je bila zaradi tega seveda močno na poti njihovim ženam. Izmislije so si peklenški načrt, da bi se iznebile svoje tekmovalke. Začele so se oblačiti kot duhovi ter so vsako noč točno opolnoči strašile lepo vdovo. Nesrečna žena, ki ni odkrila prevare, je živela v stalnem strahu, tako da je končno postala umobolna in so jo morali spraviti v bolnišnico. Vasičani so mislili, da je žena znorela iz žalosti za svojim možem. Medtem pa je eno izmed lahkoumnih žen vendarle začela peči vest. Odsla je na orožniško postajo, kjer je vse po pravici priznala. Sedaj se bodo ti »duhovi« morali zagovarjati pred sodiščem.

Novinarska brzina pred 100 leti

Kako so pojmovali ljudje pred 100 leti novinarsko hitrost, nam najlepše kaže naslednji primer:

Nedavno je londonski dnevnik »Times« objavil svoj lastni primer iz leta 1840. Julija tega leta je bil namreč v Manchestru svečan banket na čast bogatega industrijca Deversona. Med povabljenici je bilo tudi več »Timesovih« urednikov, med njimi tudi slavni angleški romansopisec Charles Dickens. Ta je imel nalogo napisati za »Times« poročilo o tem banketu. Napisal je to-le poročilo:

»Vaš poročevalec se je osebno udeležil slovesnosti v Manchestru. Napisal je poročilo in takoj odpotoval v London. V sredo je odpotoval, v ponedeljek pa je bil dopis že objavljen. To je zares lep, imponozanten časnikarski podvig, ki nudi jasen dokaz, da so se promet in tehnika, z njima pa tudi časnikarstvo v Angliji v zadnjih letih zelo razvili in naglo napredovali.«

— Drži fige zame, draga moja!

O špijonaži v bivši svetovni vojni

Zanimivi spomini Slovence, ki je med svetovno vojno поблиže spoznal špijonažo

Centrala špijonaže je bila v Švici. Posebno Curichi je bil poln špijonov. Različni švicarski sanatorij in dekliški penzionati so skrivali špijone in špijonke. Tudi omenjeni major se je zdravil v nekem švicarskem sanatoriju za jetiko, v resnici pa je vršil špijonažo.

Špijoni med seboj redko javno govorijo. Sporazumevajo se na različne načine, n. pr. po nošnji klobuka ali palice, po barvi kravate, po načinu, kako sede v

restavraciji (s prekrizanimi ali iztegnjenimi nogami, da si obraz podpirajo z roko itd.), kako si prižigajo cigareto, kako puhaajo dim itd. Osumljenca n. pr. označijo svojemu tovarišu v poslu, da se kakor po nesreči zadenejo obenj ali da si položijo, ko gredo mimo njega, čez ramo palico.

Prvotno so pošiljali vesti najrajši na ta način, da so jih zapisovali špijonom z nevidno črto na hrbet, prsi, roke. Toda takemu obveščanju so prišle kmalu vse države na sled in so pričele umivati prijete špijone z različnimi kemikalijami, da se je pokazala pisava.

Tudi z notami, ki so se razvijale po dogovorjenem ključu, so pošiljali poročila. Taka špijonaža se je pa po navadi razkrila, ker niso imele note pravega smisla.

Najbolj sigurno je bilo, če je špijon ustno sporočil, kar je bilo treba. V tem primeru pa je moral priti preko meje, kar je bilo zvezano s tisočermi nevarnostmi, moral je pa biti tudi vsega zupanja vreden, da ni prijet izdal naročila in si z izdajstvom skušal rešiti življenje. Pokazalo se je pa tudi, da je malokdo kos, da bi ustno prenesel lahko več poročil. Nevarnosti pota so tolike, da naraste živčna napetost tako, da pozabi špijon, če jih je več. Zato odhaja po na-

vadi špijon v sovražno deželo le z enim poročilom.

Mnogo se poslužujejo pri špijonaži žensk, ki jim pomaga pri njihovem poslu lepota in zapeljivost. Morajo pa biti primerno izobražene in odločne. Nedorložno igrati znajo že po naravi kakor jim tudi zakrknjenost ni tuja. V pretekli svetovni vojni so imeli v Berlinu posebno sprejemališče za špijonke za Rusijo. Po posredovanju na Ruskem naseljenih nemških plemičev so jih spravljali kot guvernante ali družabnice v družine, ki so bile blizu ruskemu dvoru in ministrstvom. Tu so prodajale svoje telo višjim častnikom in uradnikom, od katerih so izvajale potrebne tajne.

Za špijonažno službo se je oglašalo mnogo kandidat. Pred sprejemom so jim slikali nevarnost špijonaže v čim najbolj črni barvah. Če so kljub temu vztrajale pri tem, da stopijo v službo špijonaže, so jim navidezno dali kako težko nalogo, ki bi jo morale izvršiti na Ruskem ali kje drugje, in jih pozvali, naj se pripravijo za odhod čez nekaj dni. Nereditko so se prijokale določenega dne v špijonažni biro in prosile, naj se odpuste. Nekatere so se za silo držale, a poznal se jim je strah. Zato so jih odklonili. Le malo jih je bilo izvoljenih.

(Konec prihodnjic.)

Novice

Pretirana omejitev motornega prometa

Čim je bila objavljena nova uredba o časovni in krajevni omejitvi motornega prometa, je Slovenski avtomobilski klub v Ljubljani takoj odposlal na trgovinskega, finančnega in vojnega ministra nujno vlogo, v kateri je s številčnimi podatki dokazano, kako veliko škodo bi po tej uredbi utrpelo naše gospodarstvo, in je zato neobhodno potrebno vsaj primerno omiljenje prometnih omejitev.

Dasi napovedana in pričakovana, je vendar ta uredba g. ministra za trgovino in industrijo po svoji ostrosti vsestransko presenetila, najbolj pa osupnila naše gospodarske kroge. Spet je s to naredbo najbolj prizadeta Slovenija, kjer je motorni promet najbolj razvit, že zaradi številne industrije. Zato je že svoječasna prva naredba zadela na zelo hud odpor, toda takrat niso bile razmere še tako kočljive in težavne kot so danes. Danes je prvi problem aprovizacija, redna in zadostna in pravočasna preskrba prebivalstva z živili, kurivom itd. in naj spomnimo pri tej priliki, da je nedavno sam g. trgovinski minister v nekem razgovoru izjavil, da mu zadaja skrbi preobremenitev železnic, pomanjkanje tovornih vagonov in druge prometne težave. Gotovo pa pomei ravno v Sloveniji

močno razviti tovorni motorni promet precejšnjo razbremenitev železnic, vsekakor pa velik pripomoček v oskrbovanju krajev, ki sploh nimajo železniških zvez. Omejitev prometa s tovornimi avtomobili v takem obsegu, kot ga predpisuje nove uredba, bo zlasti v tem času fatalno posegla v naše gospodarsko življenje in povzročala razne motnje in ovire.

Skrbi naših vinogradnikov

V Središču ob Dravi imamo celo vrsto gospodarskih organizacij in za vnovčenje deželskih pridelkov prepotrebni zadrug. Le-te bi naj gospodarjem pomagale do boljše eksistence in ga ščitile pred že grozečim polomom. Med njimi je bila tudi »Vinarska in sadjarska zadruga«, ki je od začetka obljubljala kar najboljše uspehe, bogve po čigavi krivdi pa nje življenje ni moglo s časom naprej, pričela je hirati, vlada ji je sicer poskušala pomagati na noge, pa je že bilo prepozno in zadruga je umrla mirne smrti, člani pa so se molče razšli, od nekdanje mnogo obetajoče zadruge je še ostala samo tabla nad vrati. Njena eks-

Najbolj pa je spričo te nove uredbe obžalovati to, da je bila izdana, ne da bi bile poprej vprašane prizadete prometne in gospodarske organizacije za mnenje in nasvete. Tudi to ni v skladu z zatrđili, ki smo jih v zadnjem času večkrat slišali, da bodo vsi važni, v. gospodarsko življenje kakorkoli posegajoči ukrepi storjeni vedno s sodelovanjem poklicanih gospodarskih ustanov in organizacij.

stvenca menda nikoli ni bila tako potrebna ko v današnjih časih gospodarske poptosti. Večen dež in hladno vreme sta po vinogradih zapustila obupne sledove. Prva polovica vinotoka se bliža že in koncu, a noben človek še ne misli na branje. Jabolka, kar jih je, so ostala kislja in trda, sliv in hrušk sploh ni, grozdje pa zeleno in trdo čaka toplih dnevov. Po mnenju večjih vinogradnikov letos sploh ni pričakovati preko 15—16 stop. sladkega mošta in to celo v krajih, kjer se proizvajajo izrazito odbrana vina. Tu bi bil torej letos neskončen delokrog za bivšo vinarsko zadrugo. Vinogradniki s skrbjo pričakujejo trgategv.

Breztrošarinski sladkor za mošt

V včerajšnjih »Službenih novinah« je bila med drugimi objavljena tudi uredba o osvoboditvi državne. banovinske in občinske trošarine za sladkor, namenjen za sladkanje vinskega mošta.

Novorojenček z zobmi

Kmetu Anti Klaričiču v Vrgorcu pri Splitu se je rodil sin, ki je zdrav in lepo razvit ter ima že dva popolnoma razvita sprednja zoba, dočim se tudi že drugi zobje takšni, kakor jih sicer imajo otroci, ki so starejši ko leto dni.

znesku 28.870 tisoč dinarjev. Tako je torej imelo škodo i naše gospodarstvo i naša zunanja trgovina. To vse nam pa jasno govori, da je reorganizacija tega podjetja res skrajno potrebna.

Vzmičenje krompirja

Radi preobilnega deževja je letošnji krompir silno dovteten za gnitje. Že v zemlji ga je mnogo zgnilo, grozi pa nevarnost, da ga nam bo še več v kletih in shrambah. Kako temu odproči? Da nam krompir ne bo gnil, ga moramo, predno ga spravimo, temeljito pregledati in odbrati le popolnoma gladke, nepoškodovane, neobjedene in zdrave gomolje, ki jih previdno zložimo v nalašč zato prirejene zaboje. Tak zaboj lahko napravimo sami in sicer iz lat, ki so med seboj oddaljene za 2—3 cm. Lahko pa tudi navadnemu zaboju odstranimo nekaj ozkih desk in pripravimo zaboj je tu. Posamezne vrste krompirja potresemo z živim apnom, ki mori klice, vsrkava vlago in tako prepreči gnitje. Živo apno ne škoduje krompirju in ne našemu zdravju, saj se ga večinoma odstrani z olupkom ali pa se opere (v oblikih). Manjša količina pa de našemu organizmu kar dobro. Tudi prašičem dajemo tak krompir (ne opran) brez bojazni.

V zaboju krompirja ne smemo pokrivati, da se ne segreje. Zaboj imejmo podstavljen od tal in odmaknjen od zida, da more vedno krožiti zrak okoli krompirja. Če je krompir na svetlem, postane zelenkast in še celo strupen, zato ga hranimo v temi.

Krompir pa imamo lahko tudi na kupu. V ta namen nanosimo v klet pepela, ki ga vsaj za 3 prste na debelo potrosimo po tleh. Če pride krompir v dotiko z zemljo ali cementom postane trd in neuziten. Namesto pepela rabimo tudi slamo ali deske. Krompir lepo prezimi v kotu na odru. V ta namen napravimo nizek oder iz lat ali okrajnikov, objemo z njimi tudi stene kota, tako da se krompir nikjer ne dotika zidu. Tudi kup krompirja naj ne bo previsok, da se v sredini gomolji ne ogrejejo in se nemoteno lahko krompir prezrači.

Klet pa ne sme biti vlažna, ne pretopla in ne premrzla. Pravilna temperatura je 4—8 stopinj C. Če pade srebro pod 4 stop. C, dobi krompir sladek okus in pravimo, da je namrzel. Pri višji temperaturi pa prčine odganjati.

n. Tudi jugoslovansko-italijanski stalni gospodarski odbor se bo sestel v Beogradu in to kmalu po zaključku zasedanj jugoslovansko-nemškega gospodarskega odbora.

Zagorje za svoje upokojece

Zagorska občina ima kakih 300 upokojecev in vdov, ki so nujno potrebni podpore. Da bi tem nekoliko pomogli, so se zbrali na skupni konferenci na občini zastopniki raznih organizacij in korporacij. Sklenili so rganizirati samopomoč za prizadete rudarske upokojece in vdove. Pristali so na predlog, naj bi občani, ki imajo nad 1000 din dohodkov, plačevali od 3 do 30 din mesečnih prispevkov, posebej pa bi prispevala vsaka mesec še občina in rudnik. Na ta način bi zbrali mesečno 11.000 do 12.000 din. Istega bi

prišlo mesečno na vsakega podpore potrebnega upokojenca ali vdovo 30 do 40 din draginjske doklade. Težave so nastale zaradi vprašanja, kako bi naj prispevke v sklad za upokojece in vdove tudi obvezno izterjevali. Ne glede na to pa se nam zdi tudi v slučaju popolne izvedbe tega načrta rešitev popolnoma nezadostna z ozirom na velik porast draginje. Potrebno bo poseči po izdatnejših virih, če naj bodo najhujše prizadeti zagorski občani preskrbljeni vsaj z najpotrebnejšim.

„Jugo-jeklo“ je treba reorganizirati

Že nekoliko mesecev se bavi naš tisk z vprašanjem »Jugo-jekla«. Posebno hrvaški listi često pišejo o potrebi, da se to naše največje železarsko podjetje z 800mitijonsko glavnico, čigar edini delničar je država, temeljito reorganizira, kajti drugače bo doživelo polom. Pred dobrim mesecem dni je »Politika« celo objavila vest, da vlada uvideva potrebo te reorganizacije. To vest so prinesli tudi drugi naši listi, a našla je prostor celo v nemškem in italijanskem tisku. Toda takoj je bila demantirana s strani uprave »Jugo-jekla«, češ, da v podjetju ni nobe-

nih težkoč. Pred kratkim pa je dal povsem v nasprotju s tem demantijem sam podpredsednik »Jugo-jekla« Hamid Kurbegović izjavo, v kateri se je izrekel za temeljito reorganizacijo podjetja.

Uradne številke o produkciji železne rude, a »Jugo-jeklo« je takorekoč edini producent te rude, nam govore, da se je v prvem polletju 1940 izkopal pri nas le 280.300 ton železne rude, dočim se je v istem razdobju lani izkopal 329.053 ton. Padec znaša torej 48.753 ton, oziroma skupaj 15 odstotkov. »Jugo-jeklo« je torej zmanjšalo produkcijo železne ru-

de v času, ko je povpraševanje po njej, tako doma kot v inozemstvu, največje. Železo je še vedno najpotrebnejša surovina za vojno obrt. Zmanjšanje produkcije je potemtakem jasen znak, da v samem upravljanju s tem podjetjem ni nekaj v redu. To pa ima nedogledne posledice za vse naše gospodarstvo. Ravno radi tega je ostala naša kovinarska industrija brez potrebnih surovin neobdelanega in polobdelanega železa. Topilnice »Jugo-jekla« so namreč pretopile le toliko rude, kolikor je bilo potrebno za narodno obrambo, a za ostale potrebe ni bilo na razpolago železa. Mesto, da »Jugo-jeklo« podvoji produkcijo železne rude in potroji produkcijo železa v svojih topilnicah, kar bi komaj zadostovalo, je zmanjšalo produkcijo železne rude in le neznatno povečalo produkcijo železa (to povečanje za 4843 ton v prvem polletju 1940 ni niti moglo nadoknaditi zmanjšane uvoza železa, ki je v prvem polletju 1940 za 9692 ton manjši, kot istočasno lani). Toda ni samo naša kovinarska industrija ostala radi slabega upravljanja z »Jugo-jeklom« brez potrebnih surovin. Tudi naša trgovska bilanca je trpela radi tega. Saj smo v prvem polletju 1939 izvozili 219.088 ton železne rude v znesku 37.437 tisoč dinarjev, a v prvem polletju 1940 samo 131.705 ton v

RUBY M. AYRES:

DRUGI MEDENI TEDEN

ROMAN

3

— Sram me je, prav zares, da me je sram, — je Jimmy odkritosrčno priznal in zardel ko desetletni fant. — Kljub temu pa sem zelo vesel, da vaju spet vidim. Če se ne motim, je z vami Kristina, kaj?

Dokle v beli obleki se je nasmehnilo: — Da, jaz sem vas prva takoj spoznala! Kristina je bila precej bleda in videti je bila zelo vznemirjena. Njene oči — prelepe rjave oči — so se temno odražale z bledega obraza. Tudi lase je imela rjave, pravzaprav zamoklo rjave, popolnoma gladke in mekne.

— Zares da me je nekoliko prevzelo, ko vaju po tolikem času spet vidim, — je dejal Jimmy strastno. Precej več opravila si je dal z matorjo kot s Kristino. Kljub temu, da sta se imela s Kristino nekoč rada, je Jimmy naravnost oboževal gospo Wyattovo, in sicer vse do tlej, dokler ni prvič oblekel dolgih hlač. Ko pa je kasneje odšel v šole, je obenem izginil iz njunega življenja.

— In kaj počnete sedaj, Jimmy? — ga je vprašala gospa Wyattova. — Saj mi dovolite, da vas še imenujem Jimmy? — je še hudomušno pristavila.

— Seveda, prosim, kar izvolite! Prav

za prav ne delam ničesar, — je nekoliko negotovo pojasnjeval Jimmy. — V Templu sem si najel stanovanje. Horacij Veliki pa mi četrtletno pošilja domenični prispevek, prepričan, da bom z njim mogel prebiti četrt leta. Saj se vendar spominjate mojega brata Horacija?

— Kajpada, da se ga spominjam. Ali je še vedno v tujini?

— Da; saj se noče vrniti. Odkrito rečeno ga pa tudi prav nič ne pogrešam. — je Jimmy naglo pristavil, ko ga je zbudila zavest, kaj bo vendar rekel brat, ko bo izvedel da je dobil s Cynthijo Farrowo svakinjo.

Horacij Veliki — tako je namreč Jimmy imenoval svojega starejšega brata, — je sovražil gledališče. Strahovito se je otepal misli, da bi se kdajkoli mogla kri njihove rodbine pomešati s krvjo kakkega gledališkega človeka.

— Seveda je še samec, kaj? — je vprašala gospa Wyattova.

Challoner se je zasmel: — Oženjen! Hvala Bogu, še ne! — Sklonil se je nekoliko naprej, da je mogel videti tudi Kristino. — Kaj pa vi? Ali je že prišel pravi in popolni mož.

To je bila stara Jimmyjeva zbadljivka

izza davnih dni, ko je Kristino dražil, da se bo omožila šele takrat, ko bo prišel ponjo popolen mož. Kristina je bila takrat v romantičnem zaletu in si je zakon predstavljala v čudežnih barvah.

Zardela je in zavrtela glavo. — Kaj pa vi. — ga je vprašala. — Ste že oženjen?

Challoner je naglo zanikal. Ugibal je, ali naj jima kaj pove glede Cynthije. Tu pa se je spomnil, da je Cynthiji obljubil, da jo obišče v prvem odmoru. Naglo je vstal. — Ah, popolnoma sem pozabil. Dogovoril sem se za sestanek. Oprostite mi; čim utegnem, se vrnem! — Vljudno se je priklonil in že je izginil med sedeži. Kristina pa je zamišljeno zrla za njim.

— Nikoli bi si ne bila mislila, da bo zrasel v tako prikupnega mladeniča, — je dejala. — Toda kljub temu se ni mnogo izpremenil, kaj ne.

— Kar tiče obnašanja, se ni izpremenil za las, — se je zasmejala gospa Wyattova. — Mar ti je on vzor popolnega moža? Povabi ga, naj z nama, dokler sva v Londonu, vsaj enkrat večerja. Sicer pa je bil slučaj, da sva se z njim takole srečali! Vedno sem ga imela rada! In čudim se, da se doslej še ni oženil — ta prikupni in razposajeni fant. — V njenem glasu pa je bilo spoznati, da ji je pogodu, ker je Challoner še prost.

— Saj ne morem razumeti, zakaj naj bi že bil oženjen, — je rekla Kristina. — Mlad je še, jedva sedemindvajset let ima, mama!

— Zares? No, mislila sem pač, ko vendar čas tako naglo beži!

Challoner pa je medtem ko za stavo hitel za oder. Še ni mogel presoditi, kako je mogel vendar pozabiti na dogovor s Cynthijo. Ko je planil v njeno garderobo, je bil vse zardel in spehan. Frizerka je Cynthiji pravkar urejala lase. Zdelo se mu je, da Cynthija nalašč zadržuje frizerko. Grizel si je ustnice. Ko pa je frizerka odšla ter so se jedva za njo zaprla vrata, je planil naprej:

— Dragica! — jo je objel. — Ali se jeziš name? Misliš, da sem pozabil? Stare znanec sem srečal in se z njimi zamotil. Negibno je ležala v njegovem objemu.

— Ali zares nisi huda? — jo je šepetaje vpraševal. — Žal mi je! Ko bi vedela, koliko sem hrepenel po tebi!

Poljubil jo je na ustnice. Nenavadno molčeča je bila. Samo za hip je naslonila glavo na njegovo ramo, nato pa se je vsa stresla ter ga odrinila.

— Jimmy, govoriti moram s teboj! Ne, ostani na mestu, — ga je zadržala, ko jo je hotel znova objeti. — Ostani na mestu in bodi pameten, sicer ne morem govoriti.

— Glej, že sem pameten. — Challoner si je pritegnil stol in sedel. Z rokami se je oprl na naslonjalo in se zagledal v Cynthijo. Ona pa je odvrnila pogled, ko da ji je težko pričeti napovedani razgovor.

(Dalje)

Ne pozabi naročnine!

Slovenski nameščenci zahtevajo višje mezde

Strokovne organizacije nameščencev so poslale delodajalskim organizacijam spomenico, v kateri poudarjajo da živijo nameščenci zaradi izjemnih gospodarskih razmer v vedno težjem položaju. Najrazličnejši indeksi nesporno dokazujejo, da so se vzdrževalni stroški za rodbino v zadnjem letu zvišali za 40 do 50%. Zato se nameščenci ne morejo več zadovoljiti, da bi bilo odmerjanje plač odvisno le od proste presoje in individualnega dogovora. Nameščenske organizacije so se zato odločile, da predložijo deloda-

jalskim organizacijam predlog, kako se naj zaenkrat uredi nameščenski prejemki. Enotna ureditev nameščenskih prejemkov v dravski banovini bo imela tudi to ugodno posledico, da bodo vsa podjetja enako obremenjena z novimi izdatki za nameščensko osebje in da bo s tem izravnana konkurenčna sposobnost.

Organizacije nameščencev predlagajo: Vsem nameščencem brez razlike in z veljavnostjo od 1. okt. t. l. se naj zvišajo doseganje plače tako, da se prizna pri plačah do 2500 din 40% povežek, do 3500 30% povežek, do 4500 20% povežek

in pri plačah nad 4500 din 10% povežek. Da bi se mogli nameščenci sedaj tik pred zimo preskrbeti z najnujnejšimi potrebščinami za življenje in to še predno so se zopet še bolj podražile, naj delodajalci s 15. okt. t. l. izplačajo vsem nameščencem brez razlike enomesečno plačo.

Vse delodajalske organizacije so pozvane, da na predlog nameščencev odgovorijo najkasneje do 10. okt. in tudi pristanejo na takojšnjo anketo, ki naj dokončno reši vprašanje takojšnjega povišanja nameščenskih plač.

Celje

Tudi Celju je treba sonca

Zakaj je Maribor — jugoslovanski Meran? Ker je zakrit na severu in odprt proti jugu, da se vpira vanj gorko sonce. In kako je s Celjem? Celje zapira visoko hribovje ravno na jugu, od zapada proti vzhodu pa se vleče dolina. Skoraj vsa toplota za Celje pa odseva od konjiških gor na severni strani.

Res je, Miklavškova hriba, Anskega vrha in Starega gradu ne moremo premakniti, da bi dobili v Celje več sonca. Tudi mesta ne bomo selili kam na kako sončno ploskev. So pa malenkosti, ki bi jih vendar lahko storili in na katere bi bilo treba paziti.

V Celju imamo ozke ulice, da se po njih ceste prevzaprav nikoli ne osušijo. To so ostanki starega Celja, ki se pač popolnoma modernizira. Kakor je vse hvalevredno priznanje za ohranitev starin, vendar tako daleč ne more iti, da bi še naprej ogražalo zdravje prebivalcev ki so prisiljeni stanovati tam. Le naj merodajni gospodje gredo skozi »Okope«, pa se jim ne bo nič čudnega zdelo, da je tam pravo leglo plesnivih bolezni... In kadar se grade nove stavbe, takrat je treba skrbeti za to, da ne zastirajo sonca. V Razlagovi ulici so zgradili novo trnadstropno hišo ravno tam, kjer utesnuje ulico rimski stolp. Zdi se, da ga ho-

čejo podreti, ker bi sicer ne mogli dovoliti take stavbe tam, kjer je ulica že itak tako stisnjena. Ravno kar tlakujejo Vodnikovo ulico, ko kateri se naj v bodoče steka ves vozni promet v Savinjsko dolino. Pa hočejo to ulico še ograditi z drevesi ob straneh! To bi bilo prav, če bi ulica bila bolj široka in manj prometna. Tako pa bo drevje le v napatje — mestu v okras. — Drevja imamo itak v parku in nad parkom dovolj, da, celo preveč. Le pogledimo si v parku, kako plesnijo stari kostanji, kako gnije zemlja, ko se ni niti v poletju, zlasti še letos, mogla prav posušiti. Dajte, posekajte stara drevesa vsaj tik pod hribom in ohranite le res lepe in zdrave drevorede, pa boste videli, da bo park še vse lepši in predvsem mnogo bolj zdrav. Saj sedaj pač malo ljudi išče v njem zavetja, ko ni v Celju nikoli preveč sonca; razven tega je v parku prava zalega komarjev, ti se potem širijo čez vse mesto, ki bo moralo kmalu dobiti novo ime po teh zlahtnih živalicah, ki jih goje v mestnem parku. — Sedaj je čas, da se misli na to, da se zajame tudi za mesta kar največ sonca, da se ne bodo Celjani tako zavidno ozirali na hrib sv. Jožefa, ki se prelestno koplje v soncu ob sončnih dneh skozi vse leto.

Roganov tovariš obsojen na 18 let robije

Pred petčlanskim senatom celjskega okrožnega sodišča se je zagovarjal radi ropa, roparskih napadov, vlomov in tatvin 28letni tovariš ustrelenega razbojnika Rogana postopaj Franc Knez, pristojni v Mežico, brez stalnega bivališča. Bil je že večkrat predkaznovan. Lani je v noči na 2. julij skupno z Alojzom Roganom, Milanom Pešo in Karlom Kupnikom izvršil roparski napad na Franca Zigerta v Plešivcu pri Velenju. Z noči oboje so razbojniki Zigertu zvezali roke in mu zamašili usta, nato pa ga izropali. V prihodnji noči so izvršili roparski napad na Antonijo Pečolarjevo v Legnu pri Slovenjgradcu, kjer so ukradli 1150 din gotovine in nekaj drugih stvari. Ko je Pečolarjeva pogledala, so streljali za njo in na Antona mladnika, pa jih niso zadeli. V noči na 19. julij so ukradli pri Sv. Primožu na Pohorju

svinjo posestniku Francu Krajncu, v isti noči so vlomili v isti vasi v klet posestnika Ferdinanda Urana in ukradli 30 litrov jabolčnika. V noči na 25. julij so vlomili pri Juriju Ledniku pri Sv. Lovrencu na Pohorju in odnesli več obleke, v noči na 19. julij so hoteli vlomiti v shrambo župnika Ivana Dolinarja pri Sv. Primožu na Pohorju, v noči na 22. julij pri posestniku Ivanu Lambizerju v Plešivcu pri Velenju, pri obeh zadnjih vlomih so bili preprečeni. Knez sam je lani 13. julija vlomil tudi na Dobrovi pri Ljubljani pri Ivanu Arničju, kjer je ukradel večje vsote denarja. Do letos 4. junija, ko je bil aretiran, se je potepal okrog. Obsojen je bil na 18 let robije in trajno izgubo častnih pravic, po prestopu kazni pa bo za 5 let oddan še v prisilno delavnico.

c S puško se je obstrlel po nesreči 17 letni sin posestnika Jurij Sumečnik iz Smihela pri Mozirju. Naboj mu je razmesaril dlan desne roke.

c Ostavko na državno službo je podal privas Vojteh Jarc v Celju.

c Sokolska tombola. Socialni odsek Celjske sokolske župe bo priredil v nedeljo, 20. oktobra ob 14. pred Narodnim domom veliko tombolo. Obsegala bo poleg neštevilnih stranskih dobitkov 10 glavnih dobitkov in sicer: 1. gotovina 3000 din, 2. šivalni stroj, 3. in 4. žensko kolo, 5. in 6. moško kolo, 7. 1500 kilogramov premoga, 8. vreča najfinejše moke (85 kg), 9. seženj drv, 10. zapetna ura. — Občinstvo iz Celja in okolice bo imelo priliko, da si z nakupom srečk zagotovi dragocene predmete, ki mu bodo takorekoč podarjeni. Segajte pridno po tombolskih kartah, ki so jih že pričeli razpečavati po 3 din za komad. — Gospode trgovce, obrtnike in vse, ki so obljubili prispevke v blagu, prosimo, da jih blagovoljno pošlato ob dopoldanskih urah v pisarno sokolske župe v Narodnem domu, I. nadstropje, vhod iz Krekove ceste. — Zdrave!

c Pes je ugriznil 14 letnega delavčevega sina Ludvika Raušerja iz Smarjete pri Skofji vasi ter mu močno poškodoval desno podlaket. Iskal je pomoči v celjski bolnišnici.

c Pri padcu si je močno poškodoval križ 69 letni posestnik Jože Levart iz Dobrneže pri Konjicah. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

c Pri zrebanju efektne loterije Legije koroških borecev v Celju je zadela avto srečka 7882, motorno kolo srečka 9923, šivalni stroj srečka 10.319, življenjsko polico za 30.000 din srečka 20.532, za 20.000 din za srečka 3518, moško kolo srečka 12.032, žensko kolo srečka 16.699, plug srečka 4096. Izid zrebanja bo v dnevnem časopisju še podrobno objavljen.

vkletenje. Ta bo stal pri odjemu od 100 kg dalje 1.75 do 1.80 din kg. Po možnosti bo občina nabavila tudi zelje, ki ga bo v soboto na trgu prodajala po 1.35 din kg. c Čudno naključje. Ravnatelj Gostilničarske pivovarne v Laškem inž. Hugu Uhliru je nekdo v Dolnjem Logatcu s tovrstnega avtomobila ukradel 10.000 dinarjev vredno rezervno pnevmatiko. V soboto pa je bil ravn. Uhlir v Celju. Ko je stopil v neko trgovino, je slišal, kako sta dva avtoprevoznika trgovcu ponujala v nakup pnevmatiko za tovorni avto. Izjavila sta, da je pnevmatika v Dolnjem Logatcu. Uhlir je obvestil policijo, kateri sta avtoprevoznika povedala, da ima pnevmatiko žagar Adolf M. v Dolnjem Logatcu. Na telefonsko intervencijo so orožniki v Dolnjem Logatcu res pnevmatiko pri Adolfu M. našli.

c Plemenski sejem za bike. 4. novembra bo v St. Juriju pri Celju plemenski sejem za bikce sivopšenične pasme. Na gornji sejem se opozarjajo kmetovalci iz mesnega območja radi nakupa plemenskega blaga.

c S sekro je udaril po levi strani reber Anton Hrast iz Kalobja 66 letnega dninarja Martina Plahuto iz Kalobja. Poškodovanega Plahuto so oddali v celjsko bolnišnico.

Ptuj

Lep jubilej ptujskih gasilcev

V nedeljo je bil v Ptujju lep gasilski dan. Prostovoljna gasilska četa v Ptujju je imela ob priliki 70letnega obstoja veliki slavlje. To društvo je bilo ustanovljeno 3. marca 1870 in so ta visoki jubilej ožje že proslavili s slavnostno sejo pozimi na dan ustanovitve, sedaj pa so ga proslavili tudi širše. Jubileju so prisostvovali najvišji gasilski odličniki: starešina Gasilskega saveza Jugoslavije minister Snój Franc; starešina gasilske zajednice dravske banovine dr. Kodrej; tajnik zajednice Mužek in še več ostalih članov osrednjega odbora. Dalje je prihitelo več žup s svojimi starešinami na čelu: kot iz Maribora, Šmarja pri Jelšah, Dol. Lendave in Ljutomeru. Prispel je tudi župni starešina iz Ljubljane.

Slavnost je potekala po naslednjem redu: Pri jutranjih vlakih so sprejemali goste na kolodvoru. Nato so na mestnem pokopališču položili venec v počastitev umrlih gasilcev. Sledila je povorka z 19 praporci na čelu. Na Tyrševem trgu je bila maša in blagoslovitev orodja. Po končanih slavnostih je defiliralo pred magistratom okrog 400 gasilcev. Popoldne se je vršila velika gasilska vaja s sodelovanjem

okoljskih čet. Gasilski dan se je končal s prosto zabavo v prostorih gasilskega doma. Na koncu še naj omenimo, da je na tem slavlju spregovorila tudi vrsta govornikov o pomenu gasilstva in da je bilo odlikovanih mnogo gasilcev.

p Odlikovanje ptujskih gasilcev. Ob priliki slavlja 70 letnice prostovoljne gasilske čete v Ptujju so bili odlikovani ti gasilci: Z zlatim križcem je bil odlikovan za posebne zasluge tajnik župe Horvat Martin; s srebrnim križcem podstarešina župe Jože Breznik, dalje člani ptujске čete: poveljnik Vauda Ignac, blagajnik Skaza Ognjeslav, rojniki: Rakuša Ferdo, Kmetec Jože, Hojker Albert in Merc Ivan; z bronasto kolajno za 10 letno službovanje trije člani; s srebrno kolajno za 15 letno službovanje štiri člani in za 20 letno službovanje dva člana z zlato kolajno.

p Defektni kovanci. Zamenjavo defektnih kovancev, ki se pojavljajo tu pa tam in jih občinstvo nerado sprejema, lahko uredi policija.

p Zaklenjeno kolo so ukradli trgovki Petek Idi v Maistrovi ulici. Kolo ima tov. štev. 1433219 in ev. štev. 186760-30. Tatvine koles so postale v Ptujju zelo pogoste. Kolesa je težko izslediti, ker storilci zamenjavajo sestavne dele ali pa pustijo lastniku v spomin samo ogrodje.

Ljubljana

a Svečan parastos za pokojnim kraljem Aleksandrom I. bo jutri, v sredo, ob 11.30 v pravoslavni cerkvi.

a Umrl je g. Karel Lasbajer, višji poštni kontrolor v p. Pokojnik je bil eden najstarejših pevcev Glasbene Matice in njen častni član.

a Prostovoljna gasilska četa Ljubljana-mesto obhaja letos 70 letnico svojega obstoja. Proslava tega jubileja bo v soboto in nedeljo, med drugim bodo na Mesnem domu odkrili spominski ploščo v gasilski službi ponesrečenim članom.

a Utopljenca so našli v Slepini vasi v potoku, ki se steka v Ljubljano. Je to 40 letni posestnik Matevž Jager, doma iz Podmolnika, a pristojen v Ljubljano. Ker truplo ne kaže nobenih znakov nasilja, je mož najbrže ponoči padel v vodo in utonil.

a Pravečata prometna zagata je te dni pred Glavno pošto, kjer podirajo staro vogalno hišo, za katero se dviga nova Batova palača. Kar trije stražniki opravljajo zdaj službo na tej že itak vedno kritični prometni točki, da se ne dogodi kakak nesreča. Z odstranitvijo tega nerodnega in nevarnega vogala bo promet pred pošto znatno olajšan, prostor sam pa bo pridobil čedno, harmonično lice.

a Nabiralna dneva za slepec sta imela lep uspeh. Nateklo se je v puščico okoli 32.000 dinarjev, kar je zasluga gospa in gospodičen nabiralk, ki se bile zares požrtvovalne. Ljubljance pa so pokazali, da imajo srce za one, ki so najbolj nesrečni. V Sloveniji je okoli 700 slepcev s romakov, ki so potrebni podpore.

a Upokojen je bil računski inspektor Anton Eržen pri ravnateljstvu šum v Ljubljani.

o. Pri drvarjenju v bližini slapa Peričnika se je smrtno ponesrečil 16letni kajzarj. sin Anton Sodja iz Mojstrane. Debel hloď ga je spodnesel, tako da je padel čez visoko previsno steno v dolino. Kmalu po prevozu na dom ju umrl.

o. Tekmovanje modelov motornih in jadralnih letal je bilo v nedeljo v Kranju. Priraditev Kranjskega Aerokluba je privabila več tisoč gledalcev. Pri motornih modelih je dobil prvo nagrado Božidar Petek iz Ljubljane za konstrukcijo enokrilnega motornega modela PB 11, med jadralnimi modeli pa je odnesel prvo nagrado »Ikarus« Draga Koblerja iz Ljubljane. Ob tej priliki je bila tudi krstna svečanost novega jadralnega letala »Krajnc«, ki je pod tem imenom z državnim rekorderjem Marjanom Krizmanom absolviralo svoj prvi polet.

o. Pri Sv. Marjeti ob Pesnici se je obesila 65letna posestnica, sedaj previztkarica Dera Rozalija v vasi Močna. Izginila je minuli četrtek, 3. t. m., ter so jo v nedeljo zjutraj našli obešeno. Kaj je vdovo gnalo v smrt, bo pojasnila preiskava.

n. Nemci za šole. Nemci iz donavske banovine so zbrali za nemške šole 529.164 din. Zbiranje pa še nadaljujejo. »Deutsche Schulstiftung«, ki vzdržuje peto nemško gimnazijo, odprto pred kratkim v Novem Vrbsu, je dosedaj zbrala 1.040.000 din.

n. V oktobru ne bomo izvažali niti živih niti zaklanih svinj. Ker v zadnjem času zaradi pomanjkanja koruze ni bilo mogoče pitati svinj, je prišlo zaradi pomanjkanja pitanih svinj do gornjega sporazuma med našimi in nemškimi pristojnimi ustanovami. Pri tem pa se je tudi upošteval nezdravi razvoj cen svinjam na domačem trgu, ki bodo sedaj po splošnem pričakovanju padle ter se v nekaj mesecih zopet normalizirale.

n. Voda je poplavila velike predele banovine Hrvatske, zlasti ob Kolpi in Savi. Letošnji pridelek koruze, krompirja in repa je marsikje pod vodo. Prebivalstvo poplavljenih krajev prosi za odpis davkov in dodelitev koruze.

n. Zastrupila se je z lizolom 17 letna Silvija Pavko iz Ptujja ter je v šibeniški bolnišnici umrla.

n. Akademik-podkovač. Student prava Radmilo Stamenkovič iz Arandjelovca vzdržuje se be in starše s podkovanjem konj.

IZ STRAHU PRED ZENO HOTEL POD TRAMVAJ

France Rohanjan iz Subotice se je sprl s svojo ženo. Po tem sporu je sklenil, da bo prodal v Subotici vagon luka. Odšel je v mesto ter luk prodal, samo domov se mu zaradi spora z ženo ni preveč mudilo. Da bi pozabil na tuge in težave svojega zakonskega nesoglasja, se je tolažil od točilnice do točilnice, dokler ni zapil vsega denarja. Kretil je proti domu. Na tej poti pa se mu je kljub vsemu vrnil grenak spomin na zakonske neprijetnosti in neroden obračun, ki ga verjetno čaka doma. V obupu je sklenil, da se bo rešil vseh nadlog s samomorom. Legel je na tramvajске tračnice in čakal, da ga povozijo kak tramvaj. Toda kmalu so ga opazili in rešili. Na policiji so ga zaradi motenja prometa kaznovali s štirimi dnevi zapore ali pa 200 din globe. Pravijo, da je bil vseeno vesel življenja.

Sport

„Večernikov“ nagradni natečaj

Za predzadnje kolo jesenskega telesa tekmovalstva v slovenski nogometni igri po vsej pravici velja prislovica »žoga je okrogla«. Ne samo za prizadete klube, temveč tudi za naše tekmovalce, ki so tudi tokrat imeli malo sreče s svojimi prognozami. Visoki favorit Maribor je izgubil, Ljubljana je iznenadila s hazenskim rezultatom, ki ga ni nihče pričakoval, v Trbovljah pomeni izid tekme tudi možnost, ki jo je predvidevalo le 8 tekmovalcev, za tekmo v Kranju pa so se mnogi tekmovalcev razdelila skoro na polovice, prav so obdržali oni, in teh je bilo malo več, ki so upoštevali prednost domačega igrišča in občinstva. Kakor kaže površen pregled vposlanih prognoz, tudi tokrat ne bo dobil nihče več ko 4 točke in še teh tekmovalcev bo malo.

Tokrat smo prejeli vsega 102 prognozi, med njimi dve neveljavni (F. I. je pozabil k parom klubov pripisati rezultate, ena prognoza pa je prišla prepozno in še takrat brez podpisa). Za mariborsko tekmo nimamo niti enega pravih rezultata, saj je med vsemi le dijak Sitter Bruno iz Studencev predvideval zmago Marsa z rezultatom 3:2. Trboveljski remis je napovedalo 9 tekmovalcev, izmed njih jih je 7 tipalo na 2:2, to so: Sitter Bruno iz Studencev, Alojz Greif, Branko Ivnik iz Maribora, Ciril Peršič iz Pobrežja, Vetrh Franc iz Ptuj, Lužar Štefan iz Zalca, Knuplež Stanko iz Brezna, rezultat tekme Kranj—Bratstvo sta zadela Dremelj Ivan iz Maribora in Heller Herman iz Dogaš, medtem ko ljubljanskega ni pogodil nihče, najvišje prognoze so dosegale komaj 7:0 in 8:1 za Ljubljano. Stave na posamezne klube izgledajo tako:

Maribor : Mars 97:1 (2 za remis), Amater : Zelezničar 62:29 (9), Ljubljana : Olimp 100:0, Kranj : Bratstvo 58:36 (6). Podrobnejše rezultate bomo objavili v sobotni številki.

Nedeljski spored v ligi

V nedeljo, 13. oktobra, bo v slovenski ligi 7. kolo jesenskega tekmovalstva, ki se s tem zaključuje. Na sporedu so tekme: Zelezničar — Bratstvo v Mariboru, Olimp — Maribor v Celju, Mars — Amater v Ljubljani, Kranj — Ljubljana v Kranju. Prognoze s kuponom, ki ga danes objavljamo, je treba poslati ali oddati v nabiralnik Mariborske tiskarne najkasneje do sobote od 18., le za tekmovalce izven Maribora priznava tudi pošiljke, ki jih bomo prejeli v ponedeljek s sobotnim poštnim žigom. Po končanem tekmovalstvu bomo objavili imena nagrajenih tekmovalcev, ki bodo prejeli spodnja darila mariborskih tvrdk, oziroma klubov:

Tvrška Pinter & Lenard je darovala lepe smuči (ali sanke), modna trgovina Hedžet Avgust fino srajco s samoveznico, Tujskoprometna zveza »Putnik« eno brezplačno krožno potovanje po Slovenskih goricah, Tiskovna zadruga 10 vrednih knjig, sportna kluba Maribor in Zelezničar bosta dala k vsem svojim spomladanskim ligaškim tekmam po eno prosto tribunsko vstopnico, foto atelje Mirko Japelj bo izdelal srečnemu dobitniku prvovrstno fotografijo 13x19 cm, lepo darilo bo poklonil tudi mr. Ciril Maver, lastnik lekarne »Pri Zamorcuc«.

Zaključek srednješolskega meetinga

SREDNJEŠOLSKA MLADINA JE POKAZALA TUDI V SPORTU RAZVESELJIVE USPEHE

V nedeljo se je zaključil na Zelezničarjevem stadionu VII. tradicionalni srednješolski meeting za prehodna pokala JS in JAS, vsakoletna prireditev, ki ji je dal pred leti pobudo znani sportni delavec g. Danilo Vahtar. Letošnja izvedba je bila v rokah Podmladka JS na drž. klas. gimnaziji in pod pokroviteljstvom ravnatelja g. Mastnaka. Kot vrhovni sodnik je fungiral g. Fišer, ki mu je pomagal še celi kader priznanih strokovnjakov. Za letošnjega prvaka srednješolcev je daroval g.

Danilo Vahtar lep srebrni pokal, ravnatelj Spodnještajerske posojilnice g. Rihter pa krasno zapestno uro. Meeting je tako moralno kakor gmotno odlično uspel, obisk v nedelje je bil naravnost nepričakovano dober, lepe uspehe po kažejo tudi rezultati, ki so bili drugi dan letošnjega tekmovalstva sledeči:

80 m z zaprekami, dijaki: 1. Babič (T) 12,7, 2. Kranjčič (U) 13,0, 3. Rak (Z) 13,4. — Skok v višino, dijaki: 1. Babič (T) 168, nov srednješolski rekord, 2. Eiletz (K) 160,

3. Kranjec (II. r) 160. — 100 m dijaki: 1. Gracijski (I. r) 11,9, 2. Babič (T) 12,0, 3. Bačnik (I. r) 12,2. — Skok v daljino, dijakinje: 1. Sentjerc (T) 4:82, 2. Busek (I. r) 4:53, 3. Zohar (II. r) 4:47 m. — Met kopja, dijaki: 1. Metelko (T) 51,85, nov srednješolski rekord, 2. Kranjčič (U) 44,39, 3. Hojnik (K) 43,13. — Troškol, dijaki: 1. Metelko (T) 12,02, 2. Čepelnik (I. r) 11,82, 3. Vitek (I. r) 11,64 m. — 1000 m, dijaki: 1. Pavčnik (Z) 2:57, 2. Habjanič (K) 2:57,6, 3. Krapša (I. r) 2:59. — 60 m, dijakinje: 1. Brandstetter (I. r) 8,2, 2. Sentjerc (T) 8,6, 3. Gugl (I. r) 8,8. — Stafeta 4x100 m, dijaki: 1. Realna gimnazija 48,2, 2. Klasična gimn. 49,2, 3. Učiteljske 50,2.

Plasma zavodov in poedincev

Skupni plasma zavodov je sledeč: 1. I. realna gimnazija 100 točk, 2. Klasična gimn. 68, 3. Trgovska akademija 62, 4. Učiteljske 51, 5. II. realna gimnazija 43, 6. Zelezničarska šola 22 točk.

V oceni poedincev je med dijaki zmagal Babič (T) s 23 točkami pred Metelkom (T) z 18 in Gracijskim (I. r) s 17 točkami, med dijakinjami pa je bila najboljša Brandstetterjeva (I. r) z 20, sledita ji Buskova (I. r) s 16 in Sentjercova (T) s 14 točkami.

Imena zavodov so okrajšana: I. in II. realna gimnazija (I. r in II. r), Klasična drž. gimnazija (K), Trgovska akademija (T), Učiteljske (U), Zelezničarska šola (Z).

ITALIJA — JUGOSLAVIJA 4:2

Teniški dvoboj v Milanu za »Trofejo E 42« so italijanski igralci odločili v 4:2 v svojo korist. Rezultati: Pallada—Rado 5:7, 4:6, 6:4, 6:3, 6:3, Cuccelli — Mitič 5:7, 6:3, 6:3, Rado—Bossi — Mitič-Majer 6:1, 4:6, 6:1, 6:2, Punčec—Pallada — Cuccelli-Vido 6:3, 6:2, 12:10, Scotti — Majer 3:6, 6:2, 6:2, 6:4, Romanoni — Punčec 6:2, 6:2, 3:6, 6:3.

s. Madžari so v Budimpešti premagali v boksu Italijane 11:5.

s. Danski teniški dvoboj Madžarska — Nemčija je dal rezultat 3:2.

s. Švedski v Danska sta v nogometu re-mizirali 1:1.

n. Komisarjat je postavila uprava mesta Beograda v Združenje rezervnih častnikov in bojnikov.

n. Ministrski svet je sklenil opustiti privilegirano delniško družbo za izvoz deželnih pridelkov kraljevine Jugoslavije plačila uvozne carine na 10.000 vagonov pšenice, 5000 vagonov ovs, 3000 vagonov ječmena in 3000 vagonov pšenične moke.

Mariborske vesti

IZLET STUDENŠKEGA SOKOLSKEGA GLEDALIŠČA V FRAM

Člani sokolskega gledališča iz Studencev priredijo v nedeljo izlet v prijazen kraj Fram, kjer bodo ob 16. gostovali v Sokolskem domu z nad vse zabavno in na domačem odru zelo uspešno trodejanško »Zadrega nad zadrego«. Ker je studenško-sokolsko gledališče znano, da je na višku amaterstva ter pri tej predstavi sodelujejo res samo prvovrstne moči, priporočamo Framčanom, da si to predstavo ogledajo, kajti, nudila jim bo obilo smeha in zabave. Naj te predstave nihče ne zamudi.

m. Z drevesa je padel ter se poškodoval na vratu 23 letni posestnikov sin Klotjčnik Ferdinand iz Rošpoha. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

m. Pri kožuhanju je zabodel z nožem v hrbet neki delavec iz Vinečke vasi 25letnega posestnikovega sina Krajnc Konrada iz Jablance pri Koreni. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

m. Na cirkularki se je vrezala v levico 21 letna zasebna uradnica Mlakar Jožica v delavnici svojega očeta na Tezmem, tako da je morala iskati pomoči v mariborski bolnišnici.

m. Kolo je nekdo ukradel tovarniškemu kurjaču Alojzu Harcu izpred neke gostilne na Meljski cesti. Ukradeno kolo je znamke »Wanderer« ter je registrirano s števil. 140499.

m. Konji so se splašili na državnem mostu in v divjem diru hiteli na Glavni trg, kjer so z vozom trčili v prometni olok in utrgali vprego.

m. Ponesrečila se je včeraj v neki meljski tovarni 30 letna tkalka Kristina Plečko. Zaradi kva je čolnček odletel z vsvo silo v njeno čelo ter jo nevarno ranil. Reševalci so poškodovanko prepeljali v bolnišnico.

m. Dve kolesarski nesreči. 36letni pekovski pomočnik Tomaž Franc je padel s kolesa ter si poškodoval rebra. — Pri nesrečnem padcu s kolesa si je zlomil desno ključnico 42letni žagar Polanec Franc iz Črešnjevca. — Oba se zdravita v mariborski bolnišnici.

m. Najdeno kolo. V Spodnjem Radvanju je bilo najdeno črno pleskano moško kolo z evid. števil. 125837. Lastnik ga lahko dobi na radvanjski orožniški postaji.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Družbe, preklic, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga te vnositi v listu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. — Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

KAM, KJE?

NOVI DAMSKI ORKESTER pet mladih lepih pevačic s slovito harmonikaško gđ. Nado Vas zabava vsak večer v restavraciji »Ljutomer«, Sübler. 18686-1

SLUŽBO DOBI

KROJAŠKI POMOČNIK se sprejme. Dravska ulica 10 Fartek. 18687-2

SLUŽKINJA

se sprejme. Gostilna Lebe. Razvanje. 18681-2

FRIZERKA

dobra moč, dobi takoj stalno mesto. Salon Knez, Kneza Kocelja 24, Maribor. 18673-2

Išče se

PRODAJALKA

za trgovino s čevli, perfektna v slovensčini in nemščini. Ponudbe pod »Stalna služba« na ogl. odd. »Večernika«. 18696-2

ČEVLI. POMOČNIKA

za mešano delo sprejme takoj Joško Keber, Tržaška 1, Pobrežje. 18694-2

Pedisa
KOPALNA SOL ZA NOGE
PROTI POTENJU, UTRUJENOSTI IN BOLEČEMU VNUTJIM NOG, TRDI KOŽI, KURJIM OČESOM IN OZEBLINAM
DIN 3.—, 6.—IN 12.—
DROGERIJA **Kanc**

SLUŽBO IŠČE

KROJAŠKI POMOČNIK

vajen velikih komadov, damskega in moškega dela želi spremeniti, službo najraje v Mariboru. Naslov pri »Večerniku« v Celju. 18693-3

VAJENCI-(KE)

MEHANISKI VAJENEC

s 4 razr. meščanske šole, slovensko in nemško govoreč, se sprejme pri Ivan Legat, prva specialna popravilnica pisarniških strojev, Maribor, Vetrinška 30. 18615-4

Brivskega

UČENCA

najraje takega, ki se je že učil, sprejme Reiser, Frankopanova 17. 18677-4

STANOVANJE ODDA

STANOVANJE sobo in kuhinjo s 1. novembrom oddam v najem. Vicel, Gosvosa 5. 18689-5

Lepo, sončno

STANOVANJE vila, 3 sobe, kopalnica, plin, se ugodno odda. Vprašati: Zele, Vrbanska 29-I. 18685-5

STANOVANJE

2 sobi, kuhinja s pritlikinami in vrtom se odda 1. decembra ali 15. novembra. Marksova 5. 18682-5

STANOVANJE IŠČE

URADNICA

išče sobo in kuhinjo v novi hiši sredi mesta. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »18683«. 18683-6

Dvosobno komfortno

STANOVANJE samo v centru iščem za takoj. Ponudbe pod »Dve sobi« na ogl. odd. »Večernika«. 18678-6

Za ukuhavanje

prodajam in pošiljam tudi po železnici lepe, zdrave, zrele, prvovrstne

SLIVE

po najnižji dnevni ceni v gaibkah po 15 do 20 kg. **JOSIPINA BOLE** Maribor, Koroška 20, dvorišče

Dijaki!
Južnič-Kolarič:
Nemška vadnica
za meščanske (srednje) šole I.
Knjigarna Tiskovne zadruge, Maribor
Cankarjeva ulica 1 — Telefon števil. 25-45
Dijakinje!

POSEST

Pri Mariboru bo naprodaj do 16. t. m.

POSESTVO

32 ha. arondirano. Ugodna prilika. Poizve se: Cvetlična ul. 13. pritiče. 18692-11

KUPIM

sadonosnik, travnik ali hišo na Teznu ali na Pobrežju. Na slov v ogl. odd. »Večernika«. 18675-11

ROHISTVO-OPREMA

Prodam **OGLEDALO** s stojalom za 500 din. Aleksandrova št. 3-I, pivovarna, Arzenšek Jožefa. 18695-17

ŽIVALI

ARABSKI ŽREBEC 18 mes. z rodovnikom, se proda, Vprašati od 4.—6. ure, kapetan Vujčić, artilerijska kasarna, Stritarjeva ul. 18688-24

LOVSKI PES

se je našel. Vprašati: Prisojna ul. 9, Košaki. 18676-24

IZGUBIJENO

V soboto zvečer se je **IZGUBILA** moška zapestna ura, ki je spominske vrednosti. Najditelj naj jo odda proti nagradi gasilski četi, Koroška c. 12 18691-27

IZGUBILA

se je ročna torbica z raznimi papirji in slikami. Pošten najditelj naj jo odda na občini Košaki. 18679-27

RAZNO

VAŽNO ZA VSAKOGA!

Pred nastopom žime naročite nove ali dajte popraviti Vaše peč in štedilnike pri prvovrstnem pečarskem podjetju. Stalno velika zaloga naj-novejših modelov peči, štedilnikov in stenskih oblog. Pečarstvo Strašek Gustav, Maribor, Tyrševa ulica 12. 18218-28

NACRTE

proračune, nadzorstvo stavb, zidove itd. prevzema Marko Štuhec, zidarski mojster, Maribor-Studenec, Sokolska ulica (Grein). 18690-28

Kupujem dnevno vsako količino lepih, obranih, namiznih

jabolok

ter plačam za iste najvišje dnevno ceno.

JOSIPINA BOLE sadje in zelenjava na veliko, Maribor, Koroška 20, dvorišče